

1) Dış püskürük kayalar nasıl oluşur açıklayıp iki tane örnek veriniz.

2) Kayalar temel olarak kaç gruba ayrılır, hangi alt grupları vardır yazınız.

3) Peribacası hangi kayaların bulunduğu yerlerde ve nasıl oluşur yazınız.

4) Tortul kayalar kaç gruba ayrılır yazıp birer örnek veriniz.

5) Karstik şekiller hangi kayaların olduğu yerlerde ve nasıl oluşur yazınız.

6) Çözünmeyle oluşan karstik şekillere beş tane örnek yazınız.

7) Tor topoğrafyası nedir, nasıl ve nerede oluşur yazınız.

8) Başkalaşmış kayalar nasıl oluşur yazıp iki tane örnek veriniz.

- 1) Madenlerin çok büyük bir bölümü mağmanın içinde bulunur.
Buna göre, aşağıdaki kayaç türlerinden hangisinin yaygın olduğu bölgede maden çeşitliliğinin daha fazla olması beklenir?

A) Başkalaşım B) Kimyasal tortul
C) Organik tortul D) İç püskürük
E) Fiziksel tortul

- 2) Daha önce oluşmuş kayaçların çeşitli etkenlerle şekil değiştirmeleri sonucu başkalaşım kayaları oluşur.
Başkalaşım kayaçların oluşumunda etkisi en fazla olan unsur aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mekanik parçalanma
B) Yüksek basınç ve sıcaklık
C) Fiziksel parçalanma
D) Rüzgâr
E) Kaya yapısı

- 3) **Aşağıdaki kayaç türlerinden hangisinin oluşumu yanlış verilmiştir?**

A) Granit – İç Püskürük
B) Linyit – Organik Tortul
C) Bazalt – Dış Püskürük
D) Kalker – Mekanik Tortul
E) Mermer – Başkalaşım

- 4) “Çeşitli nedenlere bağlı olarak suyun buharlaşması sonucu içinde bulunan eriyik haldeki minerallerin yüzeyler üzerine çökmesi ile oluşan kayaçlar ‘Kimyasal tortul taşlar’ olarak adlandırılır.”
Aşağıdaki kayaçlardan hangisi yukarıdaki paragrafta örnek gösterilemez?

A) Kalker B) Kayatuzu C) Alçı
D) Granit E) Traverten

- 5) “Taşkömürü ve linyit geçmiş jeolojik devirlerde zengin bitki topluluklarının tortul tabakalar altında havasız kalmasıyla meydana gelmiştir.”
Buna göre, taşkömürü ve linyit oluşum bakımından aşağıdaki kayaçlardan hangisine örnektir?

A) Başkalaşım B) Püskürük
C) Kimyasal tortul D) Kırıntı tortul
E) Organik tortul

- 6) **Oluşum ve sertlik özellikleri gözönüne alındığında aşağıdaki kayaçlardan hangisinin daha zor çözülmesi beklenir?**

A) Granit B) Kalker C) Alçıtaşı
D) Kumtaşı E) Volkan tüfü

- 7) Yeryüzündeki coğrafi unsurlar dış kuvvetler tarafından aşındırarak yeni şekiller meydana getirilir. Kayaçların sert olduğu bölgelerde aşınma daha yavaş iken gevşek yapılı olduğu bölgelerde ise aşınma daha kuvvetlidir.
Buna göre, aşağıdaki kayaç türlerinden hangisinin yaygın olduğu bölgede aşınım olayı daha hızlı gerçekleşir?

A) Tüf B) Bazalt C) Andezit
D) Kalker E) Granit

- 8) **Aşağıdakilerden hangisi bir bölgede volkanik olayların görüldüğüne kanıt olarak gösterilebilir?**

A) Sıradağların geniş yer kaplaması
B) Kayaçlarının içinde fosil bulunması
C) Yağış rejiminin düzenli olması
D) Tarım alanlarının verimli olması
E) Bazalt, granit, tüf gibi kayaçların yaygın olması

- 9) Daha önce oluşmuş taşların, zamanla yüksek basınç ve sıcaklık etkisi altında minerolojik değişikliğe uğramasıyla oluşan kayaçlar başkalaşım (metamorfik) kayaçlar denir.

Buna göre,

I. Bazalt
II. Gnays
III. Kalker
IV. Mermer

gibi kayaçlardan hangileri başkalaşmış kayaçlardan değildir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

10)

Yukarıdaki yerçekillerinin bulunduğu bir bölgede aşağıdaki kayaç türlerinden hangisi yaygındır?

- A) Mercan resifleri
B) Konglomera
C) Granit
D) Linyit
E) Jips

11) Bünyesinde fosil barındıran bir kayaç ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Oluşumda volkanik faaliyetler etkili olmuştur.
B) Yeryüzüne çıkan volkanizmanın ani bir biçimde soğumasıyla meydana gelmiştir.
C) Oluşumunda dış kuvvetler etkili olmuştur.
D) Bulunduğu bölgede gür bitki örtüsü hakimdir.
E) Başkalaşım kayaç grubuna dahildir.

12) Ürgüp – Göreme yöresindeki peribacalarının oluşumunda aşağıdakilerden hangisi etkili olmamıştır?

- A) Sert kayaçların varlığı
B) Volkan tufunun yayılış göstemesi
C) Akarsu aşındırması
D) Kayaçların yüksek ısı ve basınca maruz kalması
E) Yamaç eğiminin fazla olması

13) Karstik alanlarda bulunan sarkıt, dikit, sütun ve traverten suda çözülmüş olan kalkerlerin çökmesiyle oluşmuştur. Buna göre, bu yerçekilleri hangi kayaç grubunun yaygın olduğu yerlerde görülür?

- A) Organik tortul
B) İç püskürük
C) Kimyasal tortul
D) Başkalaşım
E) Dış püskürük

14) Yer kabuğunu oluşturan kayaçlar dış kuvvetlerce ufalanarak akarsu, göl ve okyanus tabanlarında tabakalar halinde birikir. Bu sahalarda birikmiş olan malzemeler zaman içinde tortul kayaçlara dönüşür.

Buna göre, aşağıda verilen kayaç türlerinden hangisinin oluşumu tortullaşma ile açıklanamaz?

- A) Mercan kaya
B) Taş kömürü
C) Kum taşı
D) Bazalt
E) Jips

15) I. Çözünme
II. Başkalaşma
III. Katılaşma
IV. Tortullaşma

Yukarıdakilerden hangileri kimyasal tortul kayaçların oluşmasında etkili değildir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) II ve III
E) III ve IV

16) Aşağıdaki kayaçların hangisinin oluşumunda volkanizma etkili olmamıştır?

- A) Kalker
B) Bazalt
C) Andezit
D) Granit
E) Tuf

17) – Volkan konisi
– Peribacası

Yukarıdaki yüzey şekillerinin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

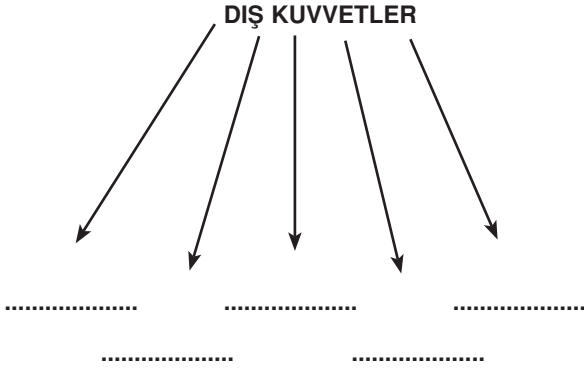
- A) Kayaçların üst üste yığılmasıyla oluşmaları
B) Çözünen kayaçların yaygın olduğu alanlarda görülmeleri
C) Mağmanın katılaşmasıyla oluşmaları
D) Volkanik arazide oluşmaları
E) İçlerinde yoğun olarak fosil bulması

18) Aşağıdaki kayaç türlerinden hangilerinin bulunduğu yerlerde mağara turizmi gelişmektedir?

- A) Dış Püskürük
B) Organik Tortul
C) Kimyasal Tortul
D) Başkalaşım
E) İç Püskürük

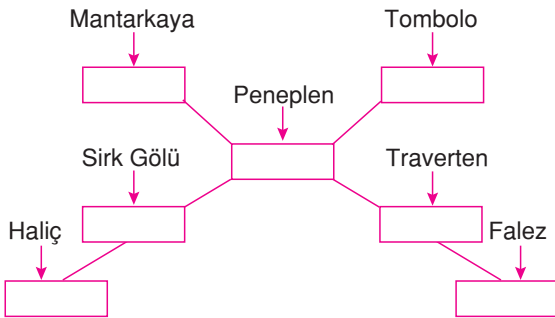
ETKİNLİK - 1

Aşağıdaki şekilde boş bırakılan yerlere dış kuvvetleri yazınız.

ETKİNLİK - 2

Aşağıdaki yüzey şekillerini oluşturan dış kuvveti verilen kutucuklara yazınız.

ETKİNLİK - 3

- 1) Dış kuvvetler kendileri için gerekli enerjiyi alırlar.
- 2) Çöllerde doğrudan şekillendirici etkide bulunan dış kuvvet
- 3) Peribacası haşındırmasıyla oluşur.
- 4) Sularını deniz ve okyanuslara ulaştıran havzalara havza denir.
- 5) Kalker, kaya tuzu, jips gibi kayalardan oluşan araziye arazi denir.
- 6) Günlük sıcaklık farkının fazla olduğu bölgelerde etkilidir.

ETKİNLİK - 4

	<u>D</u>	<u>Y</u>
1) Akarsular ağız kısmından kaynak kısmına doğru aşındırma yapar.	☐	☐
2) Akarsuların akış hızı yerçekiminin eğimine bağlıdır.	☐	☐
3) Türkiye'de buzullar deniz seviyesinden itibaren etkilidir.	☐	☐
4) Mantarkaya akarsu aşındırmasıyla oluşur.	☐	☐
5) Kimyasal çözünme sıcak ve kurak bölgelerde yaygındır.	☐	☐
6) Dağların kıyıya dik uzandığı bölgelerde boyuna kıyı tipi görülür.	☐	☐
7) Mağara karstik aşınım şeklidir.	☐	☐

1) Rüzgar aşındırma şekilleri nelerdir? Yazınız.

2) Akarsuların yatak eğimlerinin azalması sonucunda oluşan yerçekimleri nelerdir? Yazınız.

3) Heyelan oluşumuna etki eden faktörler nelerdir? Yazınız.

4) Buzul aşındırma şekilleri nelerdir? Yazınız.

5) Gel - Git olayı etkisi ile oluşan kıyı tipleri nelerdir? Yazınız.

6) Dünya üzerinde kimyasal çözünme oluşumu görülen yerler nereleridir?

7) Fiziksel çözünmenin görüldüğü yerlerin ortak özelliği nelerdir? Yazınız.

8) Karstik çözünme sonucu oluşan yerçekimleri nelerdir? Yazınız.

9) Dalga biriktirmesi ile oluşan yerçekimleri nelerdir? Yazınız.

10) Yüksek enlemlerde etkili olan dış kuvvet nedir? Yazınız.

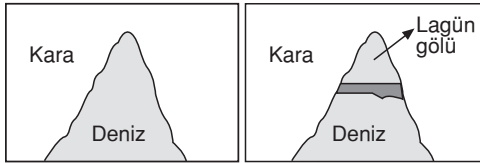
1) Bitki örtüsü cılız olan veya bitki örtüsünden yoksun olan yerlerde;

- I. mantarkaya
- II. falez
- III. birikinti konisi
- IV. kumul
- V. lapy

gibi yüzey şekillerinden hangilerinin görülmesi beklenir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

2)

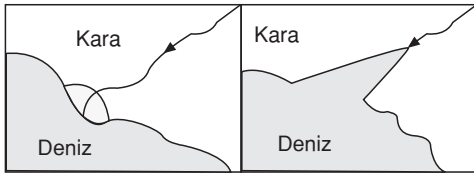
Şekil 1

Şekil 2

Yukarıdaki şeklin oluşumunda etkili olan faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rüzgar biriktirmesi B) Akarsu aşındırması
C) Dalga biriktirmesi D) Tektonik hareketler
E) Volkanizma

3)

I. Şekil

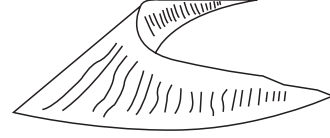
II. Şekil

Yukarıda şekillerde iki ayrı kıyı oluşumu verilmiştir.

Buna göre, şekiller ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. şekildeki kıyı oluşumunda akarsu biriktirmesi etkili dir.
B) II. şekildeki kıyı ülkemizde görülmez.
C) I. şeklin görüldüğü alanlarda gelgit genişliği azdır.
D) II. şekildeki kıyı iç denizlerde görülmektedir.
E) II. şekil gel-git dalgalarının etkisiyle oluşmuştur.

4)

Rüzgarın biriktirmesi sonucu meydana gelen hilal biçimindeki şekillere barkan denir.

Barkanlar aşağıdaki alanların hangisinde görülür?

- A) Çöllerde B) Kutuplarda
C) Dağlık alanlarda D) Kıyılarda
E) Nemli bölgelerde

5) Aşağıdakilerden hangileri akarsuların oluşturduğu aşındırma ya da biriktirme şekillerinden değildir?

- A) Delta - Dev kazanı
B) Vadi - Peribacası
C) Seki - Menderes
D) Peneplen - Ova
E) Polye - Barkan

6) Aşağıdakilerin hangisinde rüzgârın etkisiyle oluşan yüzey şekilleri ve topraklar bir arada verilmiştir?

- A) Kanyon, delta, peribacası, dev kazanı
B) Hörgüçkaya, sirk, fiyord, meron
C) Barkan, mantarkaya, lös, kumul
D) Lagün, tombolo, vadi, falez
E) Dolin, polye, uvala, traverten

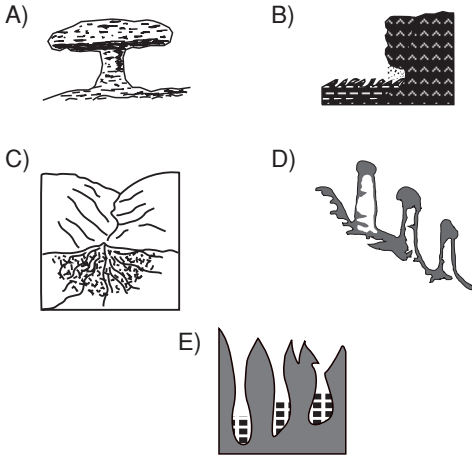
7)

Yukarıda verilen dalga aşınım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Falez B) Traverten C) Polye
D) Kanyon vadi E) Çağlayan

8) Aşağıdaki yüzey şekillerinden hangisinin oluşmasında rüzgâr aşındırması doğrudan etkilidir?

- 9) – Kuzey Afrika'da Büyük Sahra
– Asya'da Gobi ve Taklamakan
– Avustralya'nın iç kısımları

Yukarıdaki alanların iklimleri göz önüne alındığında en etkili olan dış kuvvet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akarsular B) Rüzgarlar
C) Yeraltı suları D) Buzullar
E) Gel - git

10) Akarsular oldukça uzun bir jeolojik sürede araziye aşındırarak deniz seviyesine kadar alçaltırlar. Deniz seviyesine kadar aşınmayla oluşan hafif dalgalı bu geniş düzlüklere ne ad verilir.

- A) Menderes
B) Peneplen (Yontukdüz)
C) Vadi
D) Falez
E) Taban seviyesi ovası

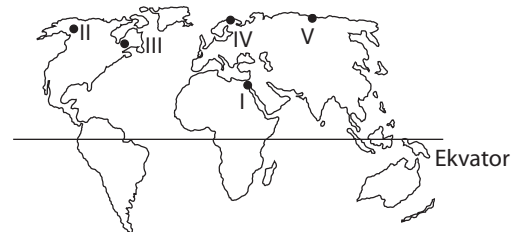
11) I. Rüzgâr

- II. Buzul
III. Dalga
IV. Yeraltı suyu
V. Fiziksel ufalanma

Yukarıdakilerden hangileri bitki örtüsünün fakir olduğu kurak ve yarıkurak alanlarda daha fazla etkili olur?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) II ve IV E) IV ve V

12) Yüksek enlemlerde ve dağların yüksek kesimlerinde buzul aşındırma ve biriktirme şekillerine rastlanır.

Buna göre, yukarıdaki haritada verilen yerlerden hangisinde buzul aşındırma şekillerine rastlanmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

A: BOŞLUK DOLDURMA

- 1) Mantarkaya aşındırmasıyla oluşmuştur.
- 2) Kıyılarımızda etkili olmadığı için halîç oluşmaz.
- 3) Büyük ve Küçük Çekmece gölleri biriktirmesiyle oluşmuşlardır.
- 4) Akarsuların taşıdıkları alüvyonları denizin içinde biriktirmesiyle..... ovaları oluşur.
- 5) Ülkemizde karstik aşınım ve birikim şekillerinin en yaygın olduğu bölge.....
- 6) Türkiye'de en etkili dış kuvvet dır.
- 7) Rüzgarlar bitki örtüsünün olduğu yerlerde etkilidir.
- 8) Vadi, peribacası ve menderes aşındırmasıyla oluşur.
- 9) Falez oluşumuna Türkiye'de en fazla kıyılarında rastlanır.
- 10) Karstik şekiller alçıtaşı (jips) vein yaygın olduğu yerlerde oluşur.

B) DOĞRU MU? YANLIŞ MI?

- 1) Türkiye'de menderes oluşumuna en fazla Doğu Anadolu'da rastlanır.
- 2) Kanyon vadi en çok karstik arazinin yaygın olduğu Akdeniz kıyılarında görülür.
- 3) Bafra ve Çarşamba ovaları tektonik ovalardır.
- 4) Peribacaların oluşumunda akarsular ve rüzgar birlikte etkili olmuştur.
- 5) Cennet ve Cehennem obrukları karstik birikim şekillerindendir.
- 6) Karadeniz ve Akdeniz bölgelerinde dağların uzanışına bağlı olarak falezli kıyılar yaygındır.

ETKİNLİK - 3

Aşağıda verilen yüzey şekillerinin aşınım ya da birikim faaliyetlerinden hangisi sonucunda oluştuğunu tabloda işaretleyiniz.

Yerşekilleri	Aşınım	Birikim
1. Tombolo		
2. Delta		
3. Kırgıbayır		
4. Kumul		
5. Lapy		
6. Sarkıt		
7. Falez		
8. Kıyı oku		

ETKİNLİK - 4

Aşağıda verilen yerşekillerinin hangi dış kuvvetin oluşturduğunu karşısına işaretleyiniz.

Yerşekilleri	Dış Kuvvetler				
	Akarsu	Rüzgar	Dalga ve Akıntı	Buzul	Yeraltı Suları
1. Peribacası					
2. Vadi					
3. Mantarkaya					
4. Tombolo					
5. Kumul					
6. Falez					
7. Menderes					
8. Mağara					
9. Delta					
10. Obruk					
11. Sirk Gölü					
12. Peneplen					

1. Akarsuların aşındırmayı en fazla yaptıkları yerlerin özelliklerini yazınız.

2. Türkiye'deki delta ovalarından üç tanesini yazınız.

3. Türkiye'de karstik şekiller en fazla nerelerde görülür, nedenleriyle birlikte yazınız.

4. Akarsuların aşındırmasıyla oluşturduğu yerçekillerini yazınız.

5. Akarsuların biriktirmesiyle oluşturduğu yerçekillerini yazınız.

6. Rüzgarların aşındırmasıyla ve biriktirmeyele oluşturduğu yerçekillerini yazınız.

7. Türkiye'de dalga ve akıntıların aşındırma ve biriktirmeyele oluşturduğu yerçekillerini yazınız.

8. Karstik arazi nedir açıklayınız ve birikmeyele oluşan karstik şekilleri yazınız.

9. Aşınmayla oluşan karstik şekilleri yazınız.

10. Türkiye'de görülen kıyı tiplerini ve nerelerde görüldüklerini yazınız.

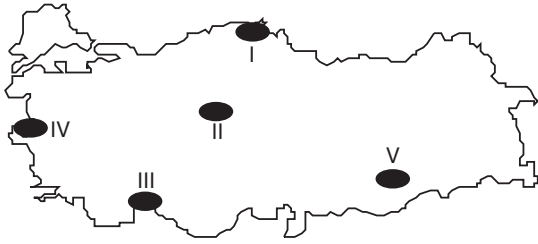
1) Türkiye'de kıyılarda delta ovalarının oluşması ülkemizde aşağıdakilerden hangisinin etkili olmadığını gösterir?

- A) Akarsular B) Epirojenez C) Volkanizma
D) Gel - git E) Dalgalar

2) Türkiye'deki akarsulardan aşağıdakilerden hangisinde en fazla yararlanılır?

- A) Enerji üretimi B) Ulaşım C) Turizm
D) Balıkçılık E) Sulama

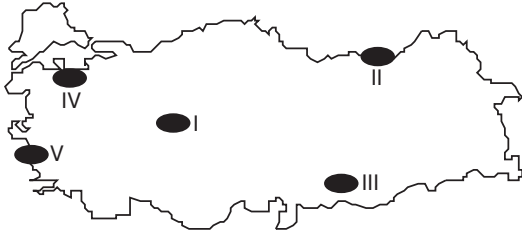
3)

Yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış yerlerden hangisinde karstik aşınım ve birikim şekilleri daha fazla yer kaplar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4) Rüzgar erozyonu yağış miktarının az, bitki örtüsünün seyrek ve cılız olduğu alanlarda etkilidir.

Buna göre Türkiye haritasında numaralanmış yerlerin hangilerinde, rüzgar erozyonu en fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) III ve V
D) II ve IV E) IV ve V

5) Ülkemizde Karadeniz Bölgesi'nde akarsuların rejimleri düzenli Ege bölgesi'ndeki akarsuların rejimleri düzensizdir.

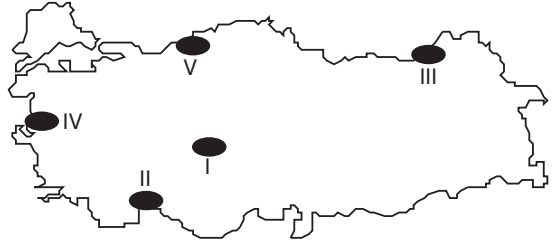
Bu duruma neden olan en önemli etmen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğim B) Yükselti C) İklim
D) Tabaka yapısı E) Kayaçların durumu

6) Aşağıdakilerden hangisi ülkemizdeki aşınım şekillerine örnek gösterilemez?

- A) Batı Anadolu menderesleri
B) Gülşehir'deki mantarkaya
C) Göksu kanyonu
D) Bakırçay ovası
E) Ürgüp - göreme peribacaları

7)

Yukarıdaki haritada işaretlenmiş yerlerin hangisinde rüzgar aşındırması daha fazla etkilidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8) Aşağıdaki ovalardan hangisinin oluşumunda karstik süreçler etkili olmamıştır?

- A) Elmalı B) Kestel C) Karacabey
D) Korkuteli E) Çukurova

9) Aşağıdakilerin hangisinde Türkiye'de bulunan bir yüzey şekli, yanlış bir oluşum nedeni ile eşleştirilmiştir?

Yüzey şekli	Oluşum nedeni
A) Pamukkale travertenleri	Karstik biriktirme
B) Kapıdağ Yarımadası	Dalga biriktirmesi
C) Göreme'deki peribacaları	Akarsu aşındırması
D) Gediz deltası	Akarsu biriktirmesi
E) Küçük Çekmece Gölü	Dalga aşındırması

10) Akdeniz kıyıları, Türkiye'de yeraltı sularının en fazla olduğu kıyılardır.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) En güneydeki bölge olması
- B) Engebenin fazla olması
- C) Dağların kıyıya paralel uzanması
- D) Karstik arazilerin geniş yer alması
- E) Yaz kuraklığının belirgin olması

11) I. Kapıdağ Yarımadası
II. Büyük Çekmece Gölü
III. Antalya Falezleri
IV. Terkos Gölü

Yukarıdakilerden hangileri ülkemizde dalga aşındırması sonucu oluşan yeryüzü şekilleri arasında yer alır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I ve IV
- E) III ve IV

12) Doğu Anadolu akarsuları dar ve derin vadiler oluştururken Batı Anadolu akarsularının menderesler yaparak aktığı görülüyor.

Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Enlem
- B) Eğim farklılığı
- C) Dağların uzanış doğrultusu
- D) Bölgenin genişliği
- E) Akarsu uzunluğu

13) Dağların kıyıya paralel uzandığı bölgelerde falezler yaygındır.

Buna göre, ülkemizde aşağıdaki kıyılardan hangisinde falezlerin daha az olması beklenir?

- A) Rize kıyıları
- B) Zonguldak kıyıları
- C) Trabzon kıyıları
- D) İzmir kıyıları
- E) Antalya kıyıları

14) Yüzey şekilleri; oluştukları yerin kayaç türü, iklim özellikleri veya engebeliliği konusunda fikir verebilir.

Aşağıdaki yüzey şekillerinden hangisi, bulunduğu yerin iklim özellikleri hakkında en fazla bilgi verir?

- A) Kumul
- B) Delta
- C) Falez
- D) Mağara
- E) Menderes

15) Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki akarsuların genel özelliklerinden biri değildir?

- A) Hidroelektrik potansiyelleri yüksektir.
- B) Yatak eğimleri fazladır.
- C) Ulaşımında yararlanılmaz.
- D) Denge profiline ulaşmıştır.
- E) Tarımda sulamada kullanılır.

16) Arazi çalışması için Mersin – Muğla arasında araştırma gezisi yapan öğrenciler arasında gezi sonrasında şu diyaloglar geçmiştir.

Aylin : Silifke'de gördüğümüz Cehennem Obruğu bir mağaranın üzerinin çökmesi sonucunda oluşmuştur.

Ayhan : Araştırma bölgesinde yer yer rastladığımız karstik kaynaklar iki geçirimsiz tabaka arasında bir geçirimsiz tabakanın olduğu yerlerde oluşur.

Sinem : Pamukkale'de gördüğümüz travertenler karstik biriktirme şekillerindedir.

Savaş : Gezdiğimiz yerlerde çok geniş yer kaplayan Toros Dağları volkanik olaylar sonucunda oluşmuştur.

Bu diyaloglarda hangi öğrencilerin söylediği bilgiler yanlıştır?

- A) Aylin ve Ayhan
- B) Aylin ve Sinem
- C) Ayhan ve Sinem
- D) Ayhan ve Savaş
- E) Sinem ve Savaş

ETKİNLİK - 1

Aşağıdaki ifadelerin doğru mu yanlış mı olduğunu belirleyiniz.

	Doğru	Yanlış
1. Köroğlu, Ilgaz, Küre ve Canik Dağları kıvrılmayla oluşmuş Kuzey Anadolu dağlarındandır.	☐	☐
2. Yıldız Dağları Trakya'da ve Karadeniz kıyısındadır.	☐	☐
3. Türkiye'deki en geniş iç bölge ovası Malatya Ovası'dır.	☐	☐
4. Gediz, Bakırçay ve Büyük Menderese gibi ovalar Batı Anadolu'daki graben düzlüklerinde bulunur.	☐	☐
5. Erzincan, Bingöl ve Muş ovaları Kuzey Anadolu fay hattı üzerindeki tektonik çukurlara yerleşmiştir.	☐	☐
6. Bafra Ovası, Yeşilirmak Nehri'nin oluşturduğu bir delta ovasıdır.	☐	☐
7. Çukurova, Seyhan ve Ceyhan akarsularının oluşturduğu bir delta ovasıdır.	☐	☐
8. Harran ve Ceylanpınar ovaları Türkiye'nin Suriye sınırına yakın yerlerde bulunur.	☐	☐
9. Cihanbeyli ve Haymana platoları Doğu Anadolu'da bulunur.	☐	☐
10. Taşeli ve Teke platolarında karstik şekiller yaygın olarak görülür.	☐	☐
11. Güneydoğu Anadolu'da platoluk alan bulunmamaktadır.	☐	☐

ETKİNLİK - 2

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun kelimelerle doldurunuz.

- ve ovaları delta ovalarına örnektir.
- Türkiye'de akarsuların fazla olması hidroelektrik potansiyellerinin fazla olmasına yol açmaktadır.
- Türkiye'nin IV. Jeolojik zamanada toptan yüksekmesi hareketlere örnektir.
- Toroslar ve Kuzey Anadolu kıvrım dağları jeolojik zamanda oluşmuştur.
- Ağrı, Nemrut ve Süphan dağlara örnektir.
- Kaynağını Doğu Anadolu'dan alan ve nehirleri Hazar Gölü'ne dökülür.
- Çukurova'yı ve nehirleri oluşturmuştur.
- Silifke Deltası kıyısında yer alır.

6. Türkiye'deki volkanik dağlar hangi dönemde oluşmuştur? Volkanik dağların isimlerini bölgelere göre yazınız.

7. Plato nedir? Türkiye'deki lav ve karstik platoların isimlerini yazınız.

8. Oluşumuna göre ovaları sınıflandırınız.

9. Delta ovaları nasıl oluşmuştur, özellikleri nelerdir? Türkiye'deki önemli delta ovalarının isimlerini yazınız.

10. Türkiye'de kırılma sonucu oluşan dağların isimlerini yazınız.

11. İç ovaların özelliklerini ve tarımsal faaliyetleri anlatınız. Türkiye'deki önemli iç ovaların isimlerini yazınız.

1. Yer kabuğunun geniş çukurlarında biriken tortul tabakaların yan basınçların etkisinde kalıp kıvrılarak ya da kırılarak alçalıp yükselmesi olayına "orojenez" adı verilir. Buna göre, Türkiye'de aşağıdaki dağlardan hangisi orojenez yoluyla oluşmamıştır?

A) Bozdağlar B) Toros Dağları
C) Erciyes Dağı D) Yıldız Dağları
E) Menteşe Dağları

2.

Yukarıda gösterilen yerşekline, Türkiye'nin aşağıdaki yörelerin hangisinde yaygın olarak rastlanır?

A) Ege kıyıları B) Doğu Karadeniz
C) Tuz Gölü çevresi D) Trakya
E) Güneydoğu Anadolu

3. Türkiye'deki platolar oluşum şekli bakımından bazı farklılıklar gösterirler.

Buna göre karşılaştıma,

I. Erzurum-Kars
II. Taşeli
III. Çatalca-Kocaeli

gibi platolardan hangilerinin oluşumunda daha etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. Akarsularla parçalanmış yüksek düzlüklere plato denir. Aşağıdakilerden hangisi bir platodur?

A) Çukurova B) Canik dağları
C) Taşeli D) Muş ovası
E) Cilo-sat dağları

5. Ülkemiz, Dünya ülkeleri arasında en fazla erozyonun (toprak aşınması) görüldüğü ülkelerin başında gelmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi, bu durumun nedenlerinden biri değildir?

A) Nadas sisteminin yaygın olması
B) Yamaç eğiminin fazla olması
C) İç bölgelerde bitki örtüsünün seyrek olması
D) Yağış miktarının fazla olması
E) Eğimli arazilerde tarım yapılması

6. Peneplenleşmiş bir arazide geniş tabanlı bir vadi içinde akan akarsuyun, yatağını derine doğru kazarak plato oluşturması, aşağıdakilerden hangisinin sonucu olabilir?

A) Erozyon şiddetinin artmasının
B) Yeraltı su seviyesinin yükselmesinin
C) Akarsuyun biriktirme gücünün artmasının
D) Volkan püskürmelerinin gerçekleşmesinin
E) Arazide epirojenik yükselmenin oluşmasının

7. Çoğunlukla çevrelerine göre yüksekte kalan ve akarsuların derin vadiler yaparak aktıkları yüksek düzlüklere "plato" denir.

Türkiye'de platoların geniş yer kaplamasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Volkanik faaliyetlerin etkisinde kalması
B) 3. zamandaki dağ oluşum hareketlerinin etkili olması
C) Akarsular ve diğer dış kuvvetlerin aşındırma ve biriktirme yapması
D) Yeryüzü şekillerinin yakın bir jeolojik zamanda gerçekleşmesi
E) 3. zamanın sonuna kadar aşınan düzlüklerin 4. zaman başında yükselerek parçalanması

8. 1000 metrenin üzerindeki yükseklikte yetişemeyen bir bitki toprak yapısı, sulama ve gübreleme koşulları elverişli olsa bile aşağıdaki yörelerin hangisinde yetişme imkanı **bulamaz**?

- A) Çukurova B) Bafra ovası
C) Gediz ovası D) Pasinler ovası
E) Gaziantep ovası

9. Ovalar bir çok yönden platolardan daha elverişlidir. Aşağıdaki ekonomik etkinliklerden hangisi buna örnek **oluşturmaz**?

- A) Hayvancılık B) Ticaret C) Ulaşım
D) Sanayi E) Tarım

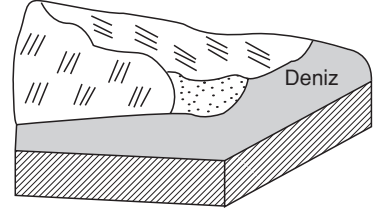
10. Türkiye'deki ovalar buldukları yere göre kıyı ovaları ve iç ovalar olarak ikiye ayrılır. Aşağıdakilerden hangisi kıyı ovalarını iç ovalardan ayıran özelliklerden biri **değildir**?

- A) Yükselteleri daha azdır.
B) Toprak kalınlığı azdır.
C) Ürün çeşidi daha fazladır.
D) Genellikle delta ovaları özelliği taşırlar.
E) Oluşumlarında daha çok akarsular etkilidir.

11. Türkiye'de çeşitli yükseltilerde platolar vardır. İstanbul Boğazı çevresindeki platoların yüksekliği 100-200 m arasında iken, İç Anadolu'daki platolarda yükseklik 1000 m'yi, Erzurum-Kars platolarında ise 2000 m'yi bulur. Bu durum Türkiye ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisini destekler?

- A) Yerçekilleri engebeldir.
B) Platolar geniş yer kaplar.
C) Ortalama yüksekliği fazladır.
D) Yükseltiler kısa mesafede değişir.
E) Yükselti batıdan doğuya doğru artar.

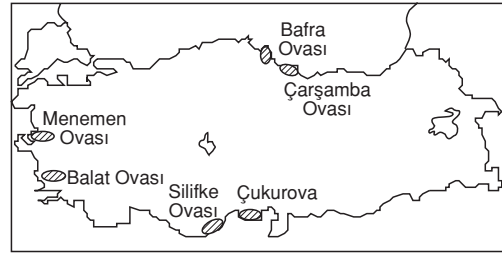
12. Denize ulaşan akarsular, beraberinde taşıdığı alüvyonları denize döküldüğü yere biriktirerek delta ovalarını oluşturur.

Aşağıdaki ovalardan hangisi yukarıda oluşumu verilen delta ovalarından biri **değildir**?

- A) Çarşamba B) Çukurova
C) Menemen D) Antalya
E) Silifke

13. Aşağıda Türkiye'de yer alan bazı ovaların dağılışı verilmiştir.

Bu ovaların bulunduğu yerlerde,

- I. tarım alanlarının verimliliği,
II. dalgaların biriktirmesi,
III. şelf alanının darlığı,
IV. ürün çeşidinin fazlalığı
gibi özelliklerden hangileri ortaktır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

14. Türkiye'deki ovaların bir kısmı faylanma sonucu oluşan grabenlerin alüvyonlarla dolmasıyla oluşmuştur. Aşağıdaki ovalardan hangisinin oluşumu, yukarıdaki açıklamaya örnek oluşturur?

- A) Çukurova B) Konya
C) Bafra D) Büyük Menderes
E) Ergene

ETKİNLİK – 1

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun kelimelerle doldurunuz.

- 1) gölleri İskandinav Yarımadası'nda yaygındır.
- 2) Dünyanın en küçük okyanusu, Okyanusu'dur.
- 3) Sularını göle döken akarsular havzalı akarsulardır.
- 4) etkileyen en önemli faktör havzaya düşen yağış miktarıdır.
- 5) Her mevsim yağışlı iklim bölgelerinde akarsuların rejimi olur.
- 6) Fışkırarak yeryüzüne çıkan iki kaynaktan birincisi ikincisi de dir.
- 7) Birden fazla iklim bölgelerinden beslenen akarsulara rejimli akarsular denir.
- 8) Kalker, jips gibi çözünebilen kayaların bulunduğu yerlerde kaynaklar görülür.

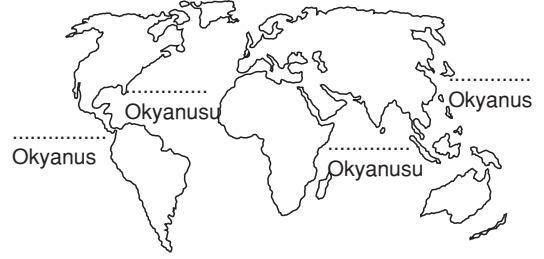
ETKİNLİK – 2

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanın yanına "D" yanlış olanın yanına "Y" yazınız.

- 1) Van Gölü, Türkiye'nin en büyük heyelan set gölüdür.
- 2) Kaplıca ve ılıcalar en fazla Batı Anadolu'da görülür.
- 3) Karstik göller Antalya ve çevresinde fazladır.
- 4) Bakırçay ve Gediz Nehri Marmara Denizi'ne dökülür.
- 5) Nemrut Gölü, kaldera gölüdür.

ETKİNLİK – 3

Aşağıdaki haritada boş bırakılan yerlerde bulunan okyanusların adını yazınız.

ETKİNLİK – 4

Aşağıdaki cümlelerdeki yargıların doğru mu, yanlış mı olduğunu beliriniz.

	D	Y
1) Atlas Okyanusu'nun batısında Kuzey ve Güney Amerika, doğusunda Avrupa ve Afrika Kıtası bulunur.	☐	☐
2) Okyanuslarda tuzluluk oranı Ekvator'dan kutuplara gidildikçe artar.	☐	☐
3) Kuzey Yarımküre'de karalar denizlerden daha geniş yer kaplar.	☐	☐
4) Amazon ve Kongo nehirleri Ekvatorial iklim bölgesinde bulunduğu için rejimleri düzenlidir.	☐	☐
5) Akarsuların akış hızını etkileyen birincil faktör yataklarının eğimidir.	☐	☐
6) Kar ve buz sularıyla beslenen akarsuların debisi kış mevsiminde artar.	☐	☐
7) Fay ve gayzer kaynaklarının suları sıcaktır.	☐	☐
8) Yamaç (taban suyu) kaynağı fışkırarak yeryüzüne çıkar.	☐	☐
9) Alüvyon set göllerini buzullar oluşturur.	☐	☐
10) Volkan set gölü, maar gölü, kaldera gölü gibi su kaynakları volkanik olaylar sonucunda oluşur.	☐	☐

- 1) Üç okyanusu büyükten küçüğe doğru sıralayarak yazınız.

- 2) Volkanik olaylar sonucunda oluşan göl türlerini yazınız, Türkiye'den örnekler veriniz.

- 3) Karstik göller hangi özelliğe sahip yerlerde oluşur yazınız, Türkiye'de en fazla nerede görülür belirtiniz.

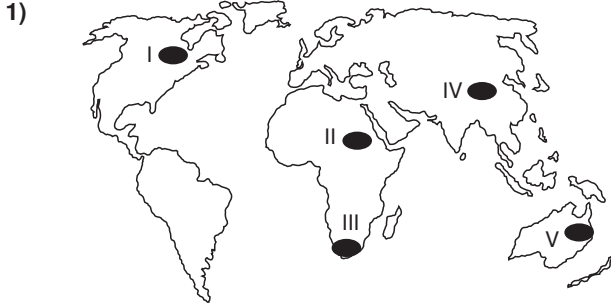
- 4) Set göller, kaç şekilde oluşur açıklayınız, Türkiye'den birer örnek veriniz.

5. Rejimlerine göre akarsular kaçça ayrılır, açıklayınız.

6. Havza, debi, yatak ve kaynak kelimelerini akarsularla ilişkilendirerek açıklayınız.

7. Döküldüğü yere göre akarsular kaçça ayrılır açıklayınız.

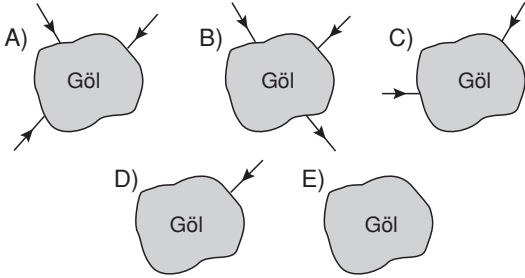
8. Artezyen kaynak nasıl oluşur, şekil çizerek anlatınız.

Yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen bölgelerden hangisinde buzul göllerine daha sık rastlanır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 2) Gideğeni olan göllerin suyu tatlıdır. Buna göre aşağıdaki göllerden hangisinde suyun tatlı olması beklenir?

- 3) • Suları sıcaktır.
• İnsanlar tarafından yeryüzüne çıkarılır.
• Suları kireçlidir.
• Sıcak olarak yeryüzüne basınçla fışkırır.
Yukarıda, aşağıdaki kaynaklardan hangisine ait bir bilgi verilmemiştir?

- A) Yamaç B) Karstik C) Gayzer
D) Fay E) Artezyen

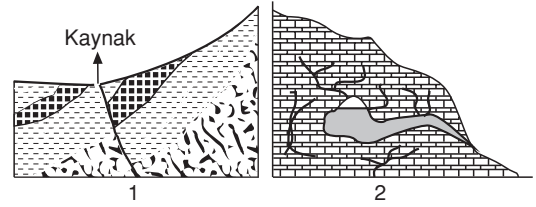
- 4) Aşağıdakilerden hangisi krastik gölleri diğer göllerden ayıran en önemli özelliktir?

- A) Suların soğuk olmasının
B) Ortalama yüksekliklerin fazla olması
C) Suların bol miktarda kireç içermesi
D) Doğal sertleşmelerle oluşması
E) Yeryüzünde yaygın olarak görülmesi

- 5) Bir akarsuyun okyanusa dökülüyor olması bu akarsuyla ilgili aşağıdakilerden hangisini kesin kanıtlar?

- A) Denge profiline ulaştığını
B) Rejiminin düzenli olduğunu
C) Debisinin az olduğunu
D) Akış hızının az olduğunu
E) Havzasının açık havza olduğunu

- 6)

Yukarıdaki kaynaklarla ilgili, aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) 1. kaynak kırıklı yapının olduğu yerde bulunur.
B) 2. kaynak kalkerli arazide bulunur.
C) İkisi de volkanik arazide bulunur.
D) 2.nin suyu kireçlidir.
E) 1. kaynak Batı Anadolu'da , 2. Akdeniz kıyılarında yaygındır.

- 7) Akım düzenleri benzer olan akarsular, aşağıdakilerden hangisi bakımından da benzerlik gösterir?

- A) Akış hızı
B) Hidroelektrik enerji potansiyeli
C) Havzalarındaki yağış rejimi
D) Uzunlukları
E) Havzalarındaki yüzey şekilleri

- 8) Buzul gölleri, buzul aşındırması sonucu oluşan çukurlarda biriken suların meydana getirdiği göllerdir.

Buna göre, aşağıda verilen illerin hangisinde buzul göllerine rastlama olasılığı yoktur?

- A) Rize B) Hakkari C) Ağrı
D) Antalya E) Şanlıurfa

9) Aşağıda bazı kaynaklar ve bu kaynakların su sıcaklıkları eşleştirilmiştir.

- I. Artezyen kaynağı - sıcak
- II. Gayzer kaynağı - soğuk
- III. Fay kaynağı - sıcak
- IV. Karstik kaynak - soğuk

Buna göre, yukarıdaki eşleştirmelerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

- 10) I. Tektonik hareketler
II. Akarsu aşındırması
III. Toprak süpürülmesi
IV. Volkanik püskürmeler

Yukarıdakilerden hangileri göl çanaklarının oluşumunda etkili olan faktörlerdendir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) III ve IV

11) Sularını denize ulaştırabilen bir akarsu için,

- I. Düzenli rejime sahiptir.
- II. Açık havzada akış gösterir.
- III. Beslenme kaynakları çeşitlidir.
- IV. Ulaşım ve taşımacılıkta yararlanılır.

İfadelerinden hangileri kesinlikle doğru olur?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) I ve IV
- E) III ve IV

12) Türkiye'de buzul gölleri yaygın değilken İskandinav ülkelerinde bu tür göller çok yaygındır.

Bu durum ülkelerin hangi bakımdan farklı olmalarından kaynaklanmaktadır?

- A) Matematik konum
- B) Buldukları yarımküre
- C) Yükselti
- D) Yer yapısı
- E) Denizden uzaklık

13) Aşağıdakilerden hangisi aktif volkanik alanlarda yerin derinliklerinden gelen sularla beslenen kaynak türüdür?

- A) Artezyen kaynaklar
- B) Yamaç kaynakları
- C) Vadi kaynakları
- D) Gayzer kaynakları
- E) Karstik kaynaklar

14) Kar ve buz suları beslenen akarsular için aşağıdakilerden hangisi ortak bir özellik olmaz?

- A) Kaynaklarını dağların yüksek kesimlerinden alırlar.
- B) Akımlarında ilkbaharda artış gözlenir.
- C) Düzensiz rejimli akarsular arasında bulunurlar.
- D) Tümünün havzası açık havzadır.
- E) Suları tatlı sudur.

15) Akımı (debisi) yıl içinde belirgin olarak değişen bir akarsu hakkında, aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

- A) Açık havzalıdır.
- B) Yatak eğimi fazladır.
- C) Su seviyesinde fazla değişim yaşanmaz.
- D) Kaynak sularıyla beslenir.
- E) Rejimi düzensizdir.

16) Bir akarsudan ulaşım amacıyla bütün yıl yararlanılıyorsa, bu akarsu için aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

- A) Akımı fazladır.
- B) Rejimi düzenlidir.
- C) Yatak eğimi azdır.
- D) Derine doğru aşındırması fazladır.
- E) Yatağı geniştir.

17) – Tuz Gölü

- İznik Gölü
- Eber Gölü
- Kuş (Manyas) Gölü

Yukarıda Türkiye'de yer alan bazı göller verilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu göllerin ortak özelliğidir?

- A) Havzalarının açık olması
- B) Sularının tuzlu olması
- C) Tektonik oluşumlu olmaları
- D) Set gölü olmaları
- E) Tarımda sulama amacıyla kullanılmaları

ETKİNLİK - 1

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun kelimelerle doldurunuz.

- 1) İklim ve bitki örtüsüne bağlı olarak oluşan topraklara topraklar denir.
- 2) Dış kuvvetlerin önce aşındırması sonra da taşıyıp biriktirmesiyle oluşan topraklara topraklar denir.
- 3) Erozyon, nün cılız, yağışların olduğu yerlerde fazladır.
- 4) Bitki artıklarının toprağın içinde çürümesiyle oluşan ve verimi artıran maddeye denir.
- 5) Sıcaklık ve yağışın fazla olduğu yerlerde çözünme fazladır.
- 6) Kayaçların cinsine bağlı olarak oluşan topraklara denir.
- 7) Toprakların katmanlarına denir.

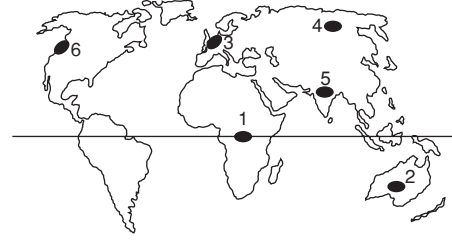
ETKİNLİK - 2

Aşağıdaki tabloda oluşum özellikleri verilen toprak türlerini yazın.

Özellikler	Toprak türü
1. Akarsuların taşıyıp biriktirdiği malzemelerden oluşan toprak türüdür.	
2. Her mevsim yağışlı olan iklim bölgelerinde oluşan yıkanmış, humus bakımından fakir olan topraklardır.	
3. İğne yapraklı orman alanlarında oluşan topraklardır.	
4. Kışın donmuş halde bulunup, yazın çözünerek bataklık halini alan topraklardır.	
5. Buzulların taşıyıp biriktirdiği malzemelerden oluşan topraklardır.	
6. Bünyesinde demiroksit oranı fazla olan kırmızı renkli topraklardır.	
7. Karasal iklim bölgelerinde çayır bitki örtüsü altında oluşan topraklardır.	

ETKİNLİK - 3

Aşağıdaki harita numaralanmış bölgelerde etkili olan çözülme türlerini yazın.

1.
2.
3.
4.
5.
6.

ETKİNLİK - 4

Aşağıda verilen toprakların türünü karşısına işaretleyiniz.

Toprak	Türü		
	Zonal	Azonal	İntrazonal
Litosol (Taşlı toprak)			
Çernezyom (Kara toprak)			
Terra rossa			
Halomorfik (Tuzlu toprak)			
Podzol			
Alüvyon			
Kahverengi orman			
Çöl toprağı			
Moren			
Laterit			
Kestane renkli step			
Kolüvyal toprak			

1) Kayaçların çözülmesi kaç yolla gerçekleşir, açıklayınız?

2) Toprak horizonu nedir, kaç türdür, şekil çizerek açıklayınız.

3) Zonal topraklar nelere bağlı olarak oluşur yazınız.

4) Zonal topraklara dört tane örnek verip, nerelerde görüldüğünü ve özelliklerini yazınız.

5) Azonal topraklar nasıl oluşur, yazınız.

6) Azonal topraklara üç tane örnek verip özelliklerini yazınız.

7) Humus nedir, hangi toprak türlerinde fazladır, yazınız.

8) İntrazonal topraklar nelere bağlı olarak oluşur, yazınız.

9) İntrazonal topraklara üç örnek verip özelliklerini yazınız.

10) Erozyon ne demektir? Erozyonun nedenlerini yazınız.

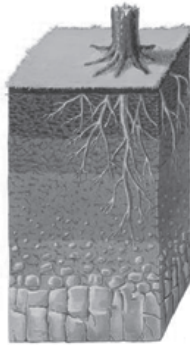
1)

Yukarıdaki haritada numaralanmış bölgelerde yoğun olarak meydana gelen çözülme şekli aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II	III
A) Kimyasal	Fiziksel	Kimyasal
B) Fiziksel	Kimyasal	Fiziksel
C) Fiziksel	Fiziksel	Kimyasal
D) Kimyasal	Fiziksel	Fiziksel
E) Kimyasal	Kimyasal	Fiziksel

2) Aşağıdaki şekilde bir toprak türüne ait horizonlar verilmiştir.

Şekilden faydalanarak aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) D horizonunda ana kaya bulunmaktadır.
 B) Humus birikiminin en fazla olduğu horizon A horizonudur.
 C) B horizonundaki verim A horizonuna göre daha azdır.
 D) C horizonunda toprak oluşumu B horizonuna göre daha fazladır.
 E) Bitkilerin yaşadığı temel katman A horizonudur.
- 3) Toprağın üst kısmındaki maden tuzları, sızan sularla toprağın alt tabakasına taşınır. Bu olaya yıkanma denir. Buna göre aşağıdaki toprak tiplerinin hangisinden yıkanma olayı en fazladır?

- A) Tundra B) Podzol C) Laterit
 D) Terra rossa E) Çernezyom

- 4) – Yıllık sıcaklık farkı 40° – 50°dir.
 – En fazla yağış yaz mevsimindedir.
 – Toprak yılın büyük bölümünde donmuştur.
 – Yıllık sıcaklık ortalaması 0°den azdır.

Yukarıda özellikleri verilen iklim bölgesinin zonal toprak türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tundra B) Savan D) Laterit
 C) Terra rossa E) Kahverengi orman

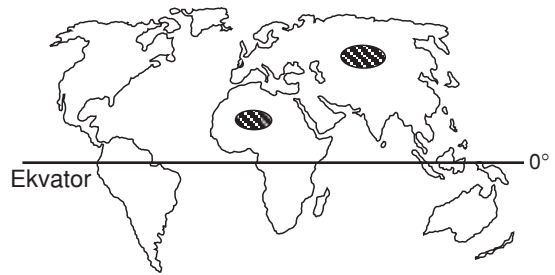
5) Aşağıdaki tabloda beş farklı yöre nin temmuz ve ocak ayı sıcaklık ortalaması ile yıllık yağış miktarları verilmiştir.

Yöre	Temmuz (°C)	Ocak (°C)	Yıllık Yağış (°C)
I	28	- 5	320
II	25	2	500
III	23	10	1200
IV	24	- 2	435
V	26	0	600

Buna göre kaç numaralı yörede kimyasal çözünmenin en fazla olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6)

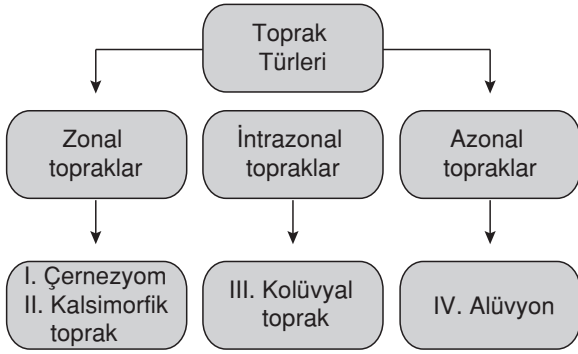
Yukarıdaki Dünya haritasında taralı olarak verilen alanlarda yer alan toprak tipi ile ilgili;

- I. Tuz ve kireç oranı yüksektir.
 II. Humus bakımından zengindir.
 III. Kimyasal çözünme yetersizdir.
 IV. Gevşek ve tanecikli yapıdadır.
 V. Tarıma elverişsizdir.

Şekilde verilen bilgilerden hangilerinin doğru olduğunu söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
 D) II ve IV E) III ve V

7)

Yukarıdaki kavram haritasında numaralanmış topraklardan hangilerinin yerleri yanlış verilmiştir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

- 8) I. Horizonları yoktur.
II. İklim ve bitki örtüsü koşullarına göre oluşmaktadır.
III. Akarsu, rüzgâr ve buzul gibi dış kuvvetlerin biriktirmesiyle oluşurlar.

Yukarıdakilerden hangileri azonal toprakların özellikleri arasında bulunur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

- 9) Kalker kayaların yüzeylerindeki çukur alanlarda ve çatlaklarda, çözünme artığı olarak kırmızı renkli topraklar oluşur.

Buna göre, aşağıdaki iklimlerden hangisinde kırmızı renkli topraklar görülür?

- A) Karasal B) Tundra C) Akdeniz
D) Tundra E) Çöl

- 10) I. Laterit
II. Çernezyom
III. Çöl toprağı
IV. Kahverengi orman
V. Hastane renkli step

Yukarıdaki toprakların hangilerinde humus miktarı daha fazladır?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

- 11) Kara toprak olarak da bilinir. Kalın ve koyu renkli humus katmanını içeren çayır toprağıdır. Türkiye'de yaz mevsimi yağışlı geçen karasal iklim koşullarının egemen olduğu Erzurum – Kars plâtolarında rastlanır.

Yukarıda sözü edilen toprak aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çernezyom
B) Tüflü toprak
C) Kestane renkli step
D) Terra – rossa
E) Kahverengi orman

- 12) Yerkabuğunun ana maddesini oluşturan taşların çeşitli etkilerle çatlama, ufalanma ve çözünme olaylarının tümüne çözülme denir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi taşların çözülmesinde etkili olan faktörlerden biri değildir?

- A) Sıcaklık B) Nemlilik C) Yağışlar
D) Bitkiler E) Madenler

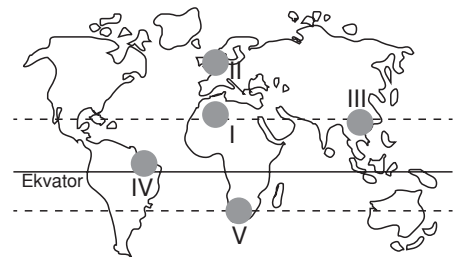
13)

Merkez	Gündüz °C	Gece °C
I	15	8
II	30	20
III	25	7
IV	30	5
V	32	-4

Yukarıdaki tabloda gündüz ve gece sıcaklık ortalamaları verilen merkezlerin hangisinde, mekanik çözülme daha şiddetlidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

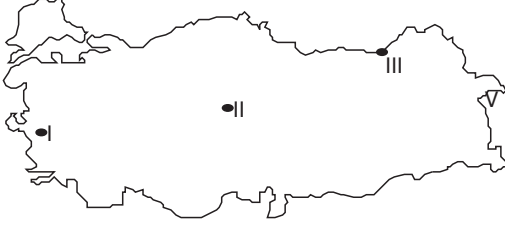
- 14) Kimyasal çözünmenin yetersiz olduğu yerlerde toprak oluşumu gecikir.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralanmış bölgelerin hangisinde toprak diğerlerine göre daha uzun sürede oluşur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

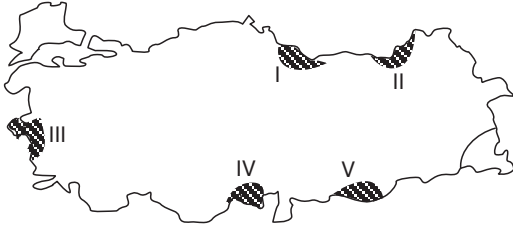
1.

İklim özellikleri dikkate alındığında, haritada numaralandırılarak gösterilen alanların hangisindeki kayalarda mekanik ufalanmanın hangisinde kimyasal çözünmenin daha etkili olması beklenir?

	Mekanik ufalanma	Kimyasal çözünme
A)	II	III
B)	I	II
C)	II	I
D)	III	I
E)	I	III

2. Akarsuların taşıyıp biriktirdiği malzemelerle alüvyal topraklar oluşur.

Yukarıdaki haritada numaralanmış alanların hangilerinde alüvyal topraklara daha az rastlanır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

3. Yağışın bol olduğu bölgelerde topraklar tuz ve kireç bakımından fakirdir.

Buna göre aşağıdaki illerden hangisinde tuz ve kireç bakımından zengin topraklar bulunur?

- A) İzmir B) İstanbul C) Adana
D) Mardin E) Giresun

4. Aşağıda Türkiye'deki bazı alanlar ile buralarda görülen toprak tipleri eşleştirilmiştir.

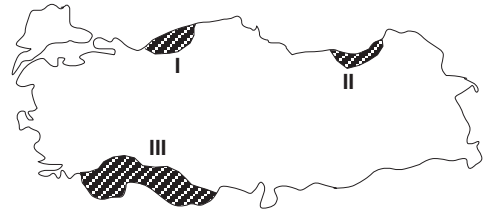
Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Rize – Laterit
B) Çukurova – Terra rossa
C) Ergene – Step
D) Kastamonu – Podzol
E) Kars – Çernezyom

5. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de bulunmayan yerli toprak türlerinden biridir?

- A) Tundra
B) Çernezyom
C) Laterit
D) Podzol
E) Terra rossa

6.

Yukarıdaki haritada numaralanmış bölgelerin baskın olan toprak türleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

I	II	III
A) Tundra	Terra rossa	Laterit
B) Terra rossa	Çernozyom	Podzol
C) Podzol	Laterit	Terra rossa
D) Bozkır	Podzol	Tundra
E) Tundra	Bozkır	Çernozyom

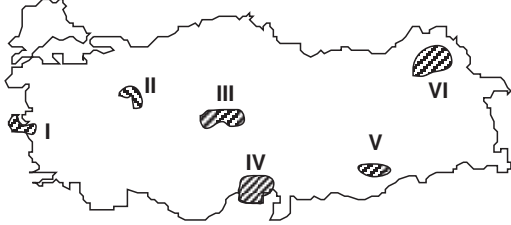
7.

Şehir	Ocak ort. Sıc. (°C)	Temmuz Ort. Sıc. (°C)	Yıllık Yağış (mm)
Muğla	5.4	26.0	1220
Kayseri	-1.5	22.7	366
Trabzon	7.4	22.6	822
Ağrı	-10.0	21.0	528

Yukarıdaki tabloda sıcaklık ve yağış değerleri verilen şehirlerin hangi ikisinde fiziksel ufalanma en fazladır?

- A) Muğla – Kayseri
- B) Kayseri – Trabzon
- C) Ağrı – Kayseri
- D) Muğla – Trabzon
- E) Trabzon – Ağrı

8. Delta ovalarında alüvyal topraklar yaygındır.

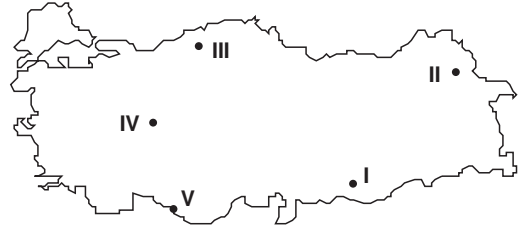
Buna göre, haritada numaralanmış yörelerin hangi ikisinde alüvyal topraklar daha yaygındır?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) V ve VI

9. Aşağıdaki kentlerden hangisi, burada görülmeyen bir toprak türüyle eşleştirilmiştir?

- A) Antalya - Terra rossa
- B) Zonguldak - Podzol
- C) Kayseri - Step
- D) Rize - Laterit
- E) Mardin - Çernezyom

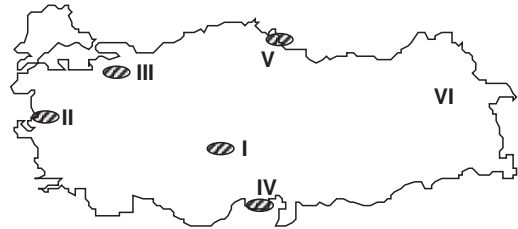
10. Bir yerdeki iklim ve bitki örtüsü özellikleri toprak oluşumunda en önemli faktördür.

Buna göre, haritadaki merkezlerin hangisinin toprak türü yanlış verilmiştir?

Merkez	Toprak türü
A) I	Laterit
B) II	Çernezyom
C) III	Podzol
D) IV	Step
E) V	Terra - rossa

11. Yağışın düzensiz ve az, bitki örtüsünün seyrek olduğu yörelerde erozyon fazladır.

Buna göre, yukarıdaki haritada verilen yörelerin hangisinde erozyon daha fazladır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

12. Konya - Ereğli, Karapınar, Şanlıurfa gibi yörelerde görülen toprak türü ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğru bir yargıdır?

- A) Mineral madde bakımından zengindir.
- B) Yıkınmanın az olduğu tuzlu topraklardır.
- C) Tarıma elverişli ve verimlidirler.
- D) Kalkerli arazide gelişen kırmızı topraklardır.
- E) Dış kuvvetler tarafından taşınıp biriktirilerek oluşmuşlardır.

ETKİNLİK - 1

Aşağıdaki özellikleri verilen bitki örtüsü türlerinin isimlerini yazınız.

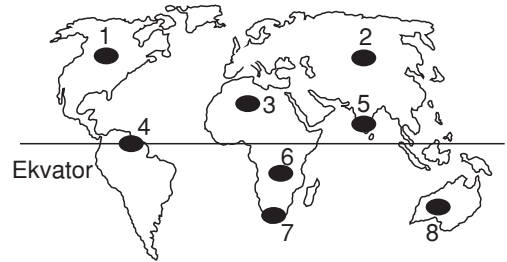
- 1) Sıcak kuşakta yaz mevsiminin yağışlı geçtiği yerlerde yetişen uzun boylu ot topluluklarıdır.
- 2) Yaz sıcaklığına ve kuraklığına dayanıklı, soğuklara karşı dayanıksız olan bodur ağaççık ve çalılardan oluşan bitki örtüsüdür.
- 3) İlkbahar yağışlarıyla yeşeren sıcaklıkların arttığı yaz mevsiminde sararıp kuruyan cılız ot topluluklarıdır.
- 4) Soğuğa dayanıklı, cılız otsu, yosunsu bitkilerdir.
- 5) Her mevsim sıcak ve yağışlı iklim bölgelerinde yaygın olan bitki örtüsüdür.
- 6) Kış mevsiminin soğuk ve çok sert, yaz mevsiminin kısa, serin ve yağışlı geçtiği iklim bölgelerinin iğne yapraklı ağaçlardan oluşan bitki örtüsüdür.
- 7) Makinin tahrip edildiği yerlerde oluşan, makiden daha cılız çalıklardır.
- 8) Bitki örtüsünün orman olduğu yerlerde ormanın tahrip edildiği yerlerde yetişen ve makiye benzeyen bitki topluluğudur.
- 9) Çöl ikliminin sembolü olan, diken yapraklı, su tutabilen bitkidir.

ETKİNLİK - 2

Aşağıdaki iklim ve bitki örtüsü eşleştirmelerinden doğru veya yanlış olanı belirleyiniz.

	İklim	Bitki örtüsü	Doğru	Yanlış
1	Ekvatorial	Orman		
2	Muson	Orman		
3	Savan	Tayga		
4	Çöl	Bozkır		
5	Akdeniz	Orman		
6	Ilıman karasal	Bozkır		
7	Okyanusal	Maki		
8	Tundra	Tundra		
9	Kutup	Dağ çayır		
10	Sert karasal	Tayga		

ETKİNLİK - 3

Yukarıdaki haritada numaralanmış bölgelerin bitki örtüsünü yazınız.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

1) Bitki örtüsü orman olan iklim türlerini yazınız.

2) Savan nedir, yetiştiği iklim bölgesinin özellikleri nelerdir yazınız.

3) Psödomaki nedir, nerelerde yetişir yazınız.

4) Alpin çayırlar nedir, özelliklerini ve nerelerde yetiştiğini yazınız.

5) Yapraklarını dökmeyen ormanlar hangi özelliğe sahip yerlerde yetişir, yazınız.

6) Maki nedir, özellikleri nelerdir, yetiştiği iklim bölgesinin sıcaklık ve yağış rejimi nasıldır yazınız.

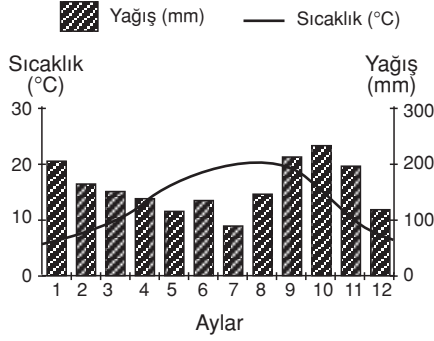
7) Çöl bitkilerini ve özelliklerini yazınız.

8) Yapraklarını döken ormanlar hangi özelliğe sahip yerlerde yetişir yazınız.

9) Garig nedir, nerelerde yetişir yazınız.

10) Tundra bitki örtüsü nedir, özellikleri nelerdir ve nerelerde yetişir yazınız.

1)

Yukarıdaki yağış ve sıcaklık grafiği verilen iklim tipinin doğal bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Step B) Orman C) Tundra
D) Tayga E) Savan

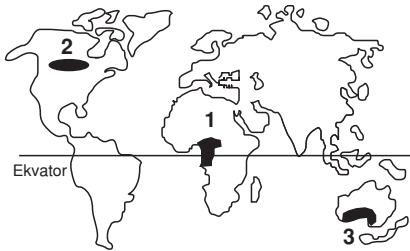
2)

- I. Savan
II. Maki
III. Tundra
IV. Geniş yapraklı orman

Yukarıdaki bitki kuşaklarının Ekvator'dan kutuplara doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) IV - I - II - III B) III - I - II - IV
C) IV - II - I - III D) II - IV - III - I
E) I - III - IV - II

3)

Haritada işaretli bölgelerin doğal bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

1	2	3
A) Orman	Tundra	Orman
B) Orman	Tayga	Maki
C) Step	Maki	Orman
D) Maki	Orman	Step
E) Orman	Maki	Step

4) Orta kuşakta bir bölgede iklim ve doğal bitki örtüsü çeşitliliğinin fazla olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Yer şekilleri
B) Denize göre konum
C) Yükseklik
D) Dağların uzanışı doğrultusu
E) Kayaç türü

5) Aşağıdakilerden hangisi, herhangi bir bölgede etkili olan sıcaklık ve yağış rejimi hakkında en fazla bilgi verir?

- A) Doğal bitki örtüsü
B) Akarsu ağı
C) Denize yakınlık
D) Yükselti
E) Hakim rüzgar yönü

6) I. Geniş yapraklı orman
II. Maki
III. Step
IV. Savan
V. İğne yapraklı orman

Yukarıdaki bitki topluluklarından hangileri karasal özellik taşıyan, kış mevsimi soğuk geçen, iklimlerde görülür?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

7) Yazları serin, kışları ılık ve her mevsimi yağışlı geçen bölgelerde doğal yetişme ortamı bulan bir bitkinin, aşağıdaki yörelerden hangisinin iklimine uyum sağlayacağı söylenebilir?

- A) Sibirya
B) Güneydoğu Asya kıyıları
C) Kuzeybatı Avrupa kıyıları
D) Kuzey Afrika
E) Kongo havzası

8) Aynı enlemde farklı bitkilere, farklı enlemlerde aynı bitkilere rastlanmasını aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Her bitkinin yetişebileceği sıcaklık dereceleri farklıdır.
- B) Her bitkinin yetişebileceği yağış koşulları farklıdır.
- C) Her bitkinin yetişebileceği toprak türü farklıdır.
- D) Farklı enlemlerde, aynı iklim koşulları görülebilir.
- E) Farklı enlemlerde aynı bitkiler yetişemez.

9) I. Seyrek, cılız çalılar ve yosunlar
II. Geniş yapraklı ve her mevsim yeşil kalan ağaçlardan oluşan ormanlar
III. Keçiboyunuzu, zakkum, defne, zeytin
gibi bitkilerin yaygın olduğu yerlerin iklimleri aşağıdakilerden hangileridir?

I	II	III
A) Tundra	Ekvatorial	Akdeniz
B) Karasal	Savan	Muson
C) Çöl	Ilıman Okyanus	Step
D) Step	Ekvatorial	Muson
E) Savan	Akdeniz liman	Okyanus

10) Orman üst sınırı, aşağıdaki iklim tiplerinden hangisinin etkili olduğu bölgelerde daha yüksektir?

- A) Akdeniz
- B) Step
- C) Ekvatorial
- D) Orta kuşak karasal
- E) Okyanus

11. Tayga, aşağıdaki iklim tiplerinden hangisinin doğal bitki örtüsüdür?

- A) Ekvatorial
- B) Sert karasal
- C) Savan
- D) Akdeniz
- E) Muson

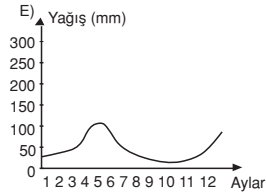
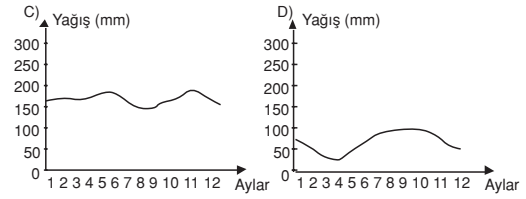
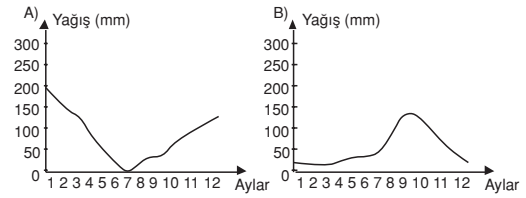
12. Ekvatorial bölgelerde geniş yapraklı ormanların, Akdeniz iklim bölgelerinde ise maki bitki örtüsünün yaygın olmasında aşağıdakilerden hangisinin rolü en fazladır?

- A) Toprak
- B) İklim
- C) Yüzey şekilleri
- D) Kaya cinsi
- E) Jeolojik yapı

13. İklim-bitki örtüsü ilişkisi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Benzer iklim şartlarında, benzer bitki örtüleri görülür.
- B) Dağların Güneş'e dönük yamaçlarında orman yetişme sınırı daha yüksektir.
- C) Yükseklerle çıkıldıkça sıcaklık değişimine bağlı olarak, bitki örtüsü de değişir.
- D) Bir yöredeki bitki örtüsü o yörenin sıcaklık ve yağış rejimi hakkında bilgi verir.
- E) Bitki örtüsü türleri Ekvator'dan kutuplara doğru araliksız kuşaklar oluşturur.

14) Aşağıda aylık ortalama yağış grafiği verilen iklim tiplerinden hangisinin bitki örtüsünün gür ormanlar olması beklenir?

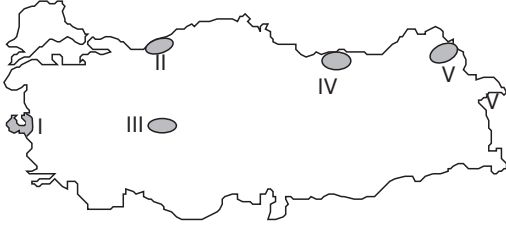

15) Akdeniz iklim bölgelerinde deniz seviyesinden itibaren 800m'ye kadar olan yerlerde makiler yaygınken, bu yükseltiden sonra karma ormanlar başlar.

Akdeniz Bölgesi'nin alçak kesimlerinde makilerin yaygın olmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

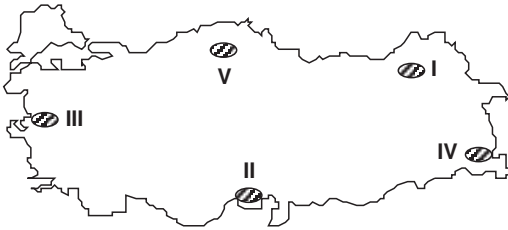
- A) Kış sıcaklığının düşük olması
- B) Yazların sıcak ve kurak geçmesi
- C) Toprak yapısı
- D) Nem miktarının yüksek olması
- E) Buharlaşmanın fazla olması

1. Türkiye'de bozkırların yaygın olduğu yerlerde küçükbaş, çayırkların bulunduğu yazları yağışlı alanlarda büyükbaş hayvancılık gelişmiştir.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralanmış yörelerin hangisinde küçükbaş hayvancılığın yaygın olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V
2. Akdeniz ikliminin görüldüğü yerlerin doğal bitki örtüsü makidir.

Buna göre, yukarıdaki Türkiye haritasında numaralanmış yörelerin hangilerinin doğal bitki örtüsünün maki olduğu söylenebilir?

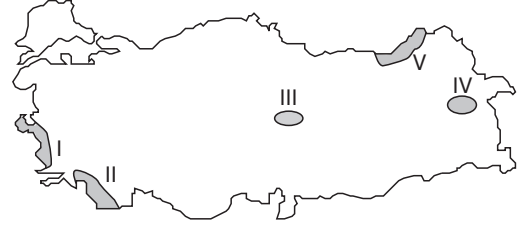
- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V
3. Bozkır, otsu bitkilerin hakim olduğu, ağacın bulunmadığı bitki örtüsüdür.

Buna göre haritada numaralanmış yörelerin hangilerinde doğal bitki örtüsü bozkırdır?

- A) I ve III B) I ve V C) II ve IV
D) II ve V E) III ve IV

4. Türkiye'nin bütün bölgelerinde ormanlar tahrip edilmektedir. Bu durum üzerinde yangınlar, tarla açma, konut yapımı gibi faktörler ilk sırada yer almaktadır. Tahrip edilen yerler kendi haline bırakıldığında belli bir süre sonra ormanlar kendini yenilemektedir.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralanmış alanlardan hangisinde ormanların kendini yenilemesi daha kolaydır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V
5. Türkiye'nin yaklaşık olarak % 27'si ormanlarla kaplıdır. Yukarıdaki haritada numaralanmış yörelerden hangisinin Türkiye'nin orman alanları içindeki payı en azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Türkiye'de orman alanlarının ve ağaç türlerinin dağılımında bölgeler arasında önemli farklılıklar olduğu görülmüştür.

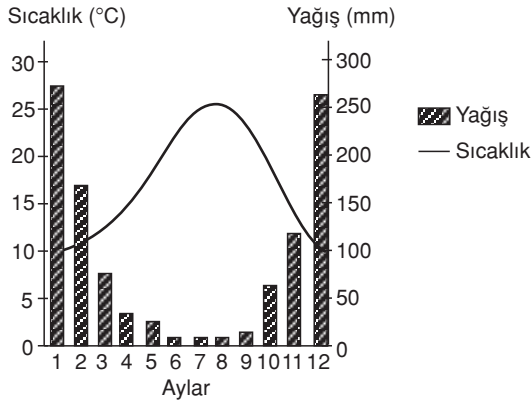
Bu farklılıkların ortaya çıkmasında;

- I. Yağış rejimi
II. Yeraltı kaynakları
III. Nüfus yoğunluğu
IV. Dağların uzanış doğrultusu

gibi unsurlardan hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Aşağıda Türkiye'de yer alan bir yöreye ait aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Buna göre, grafiği verilen yörenin doğal bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Maki
B) İğne yapraklı orman
C) Bozkır
D) Dağ çayırı
E) Geniş yapraklı orman
8. Yaz kuraklığı isteyen bir bitki aşağıdaki yörelerin hangisinde doğal yetişme ortamı bulamaz?
- A) Marmara'nın güneyinde
B) Urfa platosu'na
C) Konya Ovası'nda
D) Çukurova'da
E) Rize ve Trabzon'da
9. Türkiye'nin iç bölgelerinde ormanın yerini otsu bitkilere bırakması, aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir?
- A) Kışların soğuk geçmesiyle
B) Yağış miktarının az olmasıyla
C) Yıllık sıcaklık farkının fazla olmasıyla
D) Yazların sıcak olmasıyla
E) Yıllık sıcaklık farklarının düşük olmasıyla

10. "İç Anadolu'da orman yetiştirmek Karadeniz kıyılarında çok daha zordur." diyen biri bu düşüncesini İç Anadolu'nun aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle en iyi destekleyebilir?

- A) Yağış miktarının az olmasıyla
B) Toprakların verimsiz olmasıyla
C) Su kaynakları bakımından çok fakir olmasıyla
D) Yaz mevsiminin kısa sürmesiyle
E) Yerçekillerinin sade olmasıyla

11. Türkiye'nin en kuzeyinden 26° Doğu boylamı üzerinde Ekvator'a doğru hareket edildiğinde aşağıdaki bitki örtülerinden hangisine rastlanmaz?

- A) Karışık orman
B) Maki
C) Bozkır
D) Savan
E) Tundra

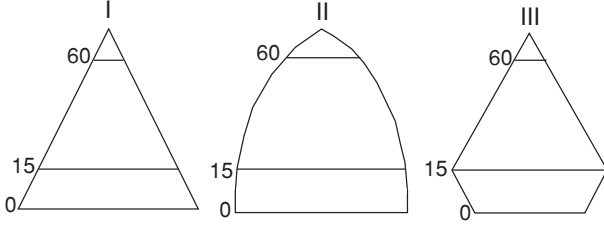
12. – Sıcaklık ortalaması düşük
– Yağış rejimi düzenli olan
bir bölgede gelişen bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tropikal yağmur ormanları
B) Savan
C) Bozkır
D) İğne yapraklı orman
E) Tundra

13. Kış ılıklığı isteyen ve yaz kuraklığına uyum sağlamış bir bitki aşağıdaki illerden hangisinde yetişme olanağı bulur?

- A) Rize
B) Erzurum
C) Batman
D) Ankara
E) Adana

ETKİNLİK – 1

Yukarıda numaralanmış olarak nüfus piramitleri verilen ülkelerin, aşağıda verilen özelliklerden hangisine sahip olduğunu özelliğin karşısına yazınız.

- 1) Genç nüfus az, yaşlı nüfusunun fazladır
- 2) Çalışan nüfusun yaş ortalaması düşüktür
- 3) Son yıllarda doğum oranı düşmüştür
- 4) Etkin nüfusun büyük bölümü üçüncül ekonomik faaliyetlerde çalışır
- 5) Hızla gelişmektedir.....
- 6) Nüfusun büyük bölümü kentlerde yaşamaktadır
- 7) Hammadde ihraç etmektedir.....
- 8) Doğum ve ölüm oranları azdır.

ETKİNLİK – 2

Aşağıdaki boşlukları uygun ifadelerle doldurunuz.

- 1) Gelişmiş ülkelerde doğurganlık oranı dir.
- 2) Bir ülkede nüfusun, ekonomisinin kaldıramayacağı kadar fazla olması neden olur.
- 3), nüfus yoğunluğu en fazla olan kıtadır.
- 4) Yerleşme olmayan tek kıta Kıtası'dır.
- 5) Kuzey Afrika'nın tenha olmasının nedeni kaplı olmasıdır.
- 6) Orta kuşakta alanlar yerleşmeye elverişli değildir.
- 7) veünyanın en kalabalık ülkeleridir.

ETKİNLİK – 3

Aşağıdaki kelimeleri kullanarak cümlelerdeki boşlukları doldurunuz.

“Dağınık, ticaret, buzullar, Avrupa, kentsel, fonksiyon”

- 1) yerleşmeler, nüfuslarına ve fonksiyonlarına göre sınıflandırılır.
- 2) Fabrikaların yoğun olduğu yerleşmeler şehirleridir.
- 3) Yerleşebilen kıtalar içinde nüfus yoğunluğu en az olan kıta Kıtası'dır.
- 4) yerleşmeleri sınırlandıran faktörlerden biridir.
- 5) Tarım, sanayi ve turizm kentleri gibi şehir yerleşmeleri larına göre sınıflandırılmıştır.
- 6) Yüzeş şekillerinin engebeli olduğu alanlarda yerleşmeler yaygındır.

ETKİNLİK – 4

Aşağıda ifadelerin sonuna doğru ise (D) yanlış ise (Y) yazınız.

- 1) Dünya'da ilk yerleşmeler Avrupa'da gerçekleşmiştir.
- 2) Okyanuslar, yerleşmeyi sınırlandıran faktörlerden biridir
- 3) Toplu yerleşmeler, yüzeş şekillerinin engebeli olduğu alanlarda yaygındır.
- 4) Bitki örtüsünün orman olduğu alanlarda yerleşme ve nüfus yoğunudur.
- 5) Engebeli alanlarda tarıma elverişli yerler azdır.
- 6) Gelişmiş ülkelerde, ortalama yaşam süresi kısadır.
- 7) Sanayi üçüncül ekonomik faaliyettir.

1. Yerleşmeyi sınırlandıran faktörleri yazınız.

2. Kırsal kesimde kaç türlü yerleşme vardır ve bunlar hangi özellikteki yerlerde görülür, yazınız.

3. Nüfus sayımları sonucunda belirlenen özelliklerden beş tanesini yazınız.

4. Dünya'nın yoğun nüfuslu bölgelerine üç tane örnek veriniz.

5. Dünya'da tenha nüfuslu yerlere üç tane örnek veriniz.

6. Bir tane geri kalmış, bir tane de gelişmiş ülke nüfus piramiti çiziniz.

7. Göçe yol açan etkenlerden dört tanesini yazınız.

8. Göç çeşitlerini yazınız.

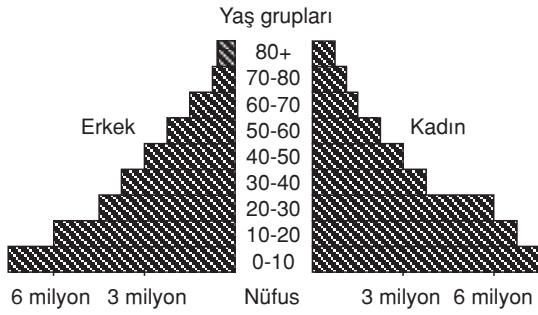
9. Ekonomik faaliyetler kaç'a ayrılarak sınıflandırılır, birer örnek vererek yazınız.

10. Geri kalmış ülkelerde ve gelişmiş ülkelerde etkin nüfusun ekonomik faaliyetlere göre dağılımı nasıldır, yazınız.

1) Aşağıdakilerden hangisi gelişmiş ülkeleri gelişmemiş ülkelere ayıran genel özelliklerden biri değildir?

- A) Sanayi ürünleri dışsattımının fazla olması
- B) Doğurganlık oranlarının düşük olması
- C) Modern tarım yöntemlerinin yaygın olması
- D) Aritmetik nüfus yoğunluklarının fazla olması
- E) Ortalama yaşam düzeylerinin yüksek olması

2) Aşağıdaki grafikte bir ülkedeki nüfusun cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımı verilmiştir.

Buna göre bu grafiğe bakılarak aşağıdakilerden hangisi ile ilgili bilgi elde edilemez?

- A) Genç nüfusun yaşlı nüfusa oranı
- B) Toplam nüfus miktarı
- C) Kadın ve erkek nüfus sayısı
- D) Kentli nüfus oranı
- E) Yaş gruplarına göre nüfus miktarı

3) Bir ülkenin dışalımında ham ve yarı işlenmiş maddeler, dışsattımında ise işlenmiş maddeler büyük bir paya sahipse, bu ülke aşağıdaki gruplardan hangisine girer?

- A) Turizmi gelişmiş
- B) Endüstrisi gelişmiş
- C) Ekonomisi tarıma dayalı
- D) Nüfus yoğunluğu fazla
- E) Yeraltı zenginliği fazla

4)

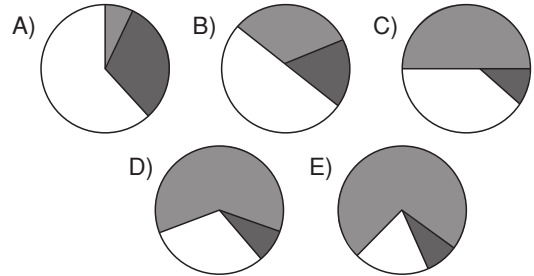

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış yörelerden hangisi nüfusun yoğun olduğu alanlardan biridir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) III
- E) V

5) Çalışan nüfusun ekonomik faaliyetlere dağılımındaki oran, ülkelerin gelişmişlik düzeyi hakkında bilgi verir. Buna göre, aşağıda aktif nüfusun sektörel dağılımı verilen grafiklerden hangisinin diğerlerine göre daha gelişmiş bir ülkeye ait olduğu söylenebilir?

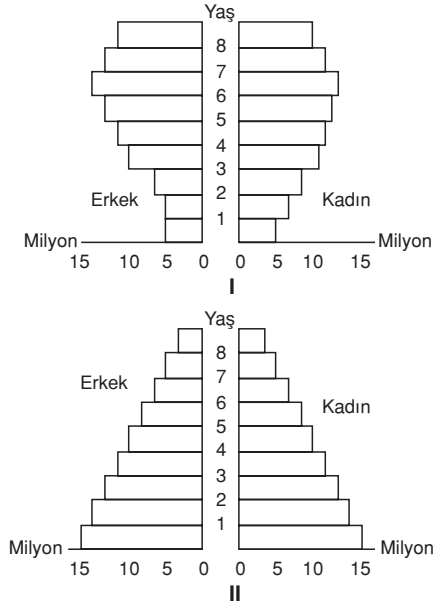
● Birincil ● İkincil ○ Üçüncül

6) Aşağıdakilerden hangisi, bir ülkede sanayinin gelişmekte olduğunun göstergelerinden biridir?

- A) Kişi başına düşen enerji tüketiminin artması
- B) İşsizlik oranının artması
- C) Aritmetik nüfus yoğunluğunun fazla olması
- D) Hammadde dışsattımının artması
- E) Nüfus dağılımının düzensiz olması

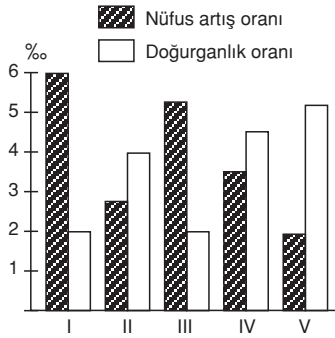
7)

Yukarıda iki farklı ülkenin nüfus yaş piramidi verilmiştir. **Bu iki ülkenin nüfus yaş piramitlerinin farklı olması;**
 I. Matematik konumları
 II. Yerçekilleri
 III. Gelişmişlik düzeyleri
 IV. İklim özellikleri
gibi etmenlerden hangilerinin farklı olmasının kesin sonucudur?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) Yalnız IV
 D) I ve III E) II ve IV

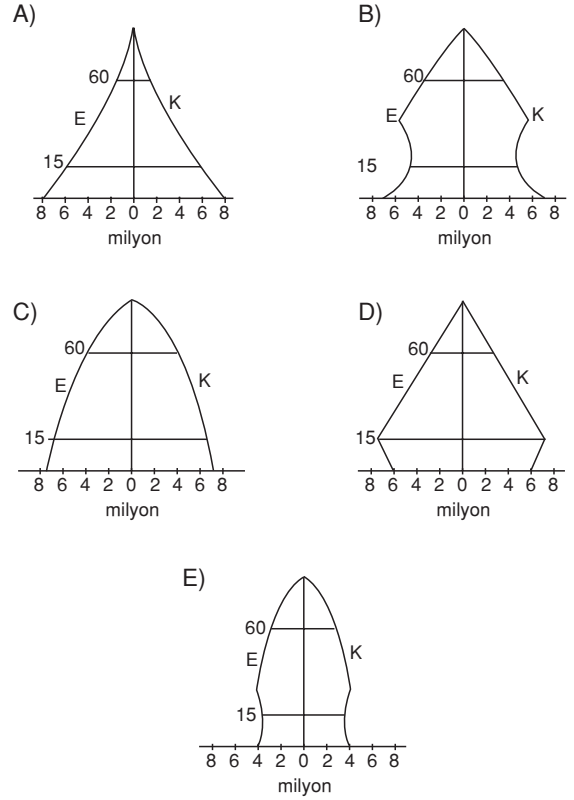
8) Aşağıdaki grafikte toplam nüfusları eşit olan beş farklı bölgenin doğurganlık ve nüfus artış oranları verilmiştir.

I ve III numaralı bölgelerde doğurganlık oranları az olmasına karşın nüfus artış oranlarının fazla olması
 I. Yerçekillerinin sadeliği
 II. Dışarıdan gelen göçler
 III. Bol ve düzenli yağış
 IV. Sanayi kuruluşlarının fazlalığı
gibi etmenlerden hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) Yalnız IV
 D) II ve III E) II ve IV

9) Aşağıdaki grafiklerde, cinsiyet ve yaş gruplarına göre nüfus dağılışı verilen ülkelerden hangisinin ekonomik yönden daha az geliştiği söylenebilir?

10) Bir ülkede bebek ölüm oranlarının azalması, sağlık hizmetlerinin gelişme göstermesi, ortalama yaşam süresinin uzaması gibi durumlar öncelikle aşağıdaki-lerden hangisini etkiler?

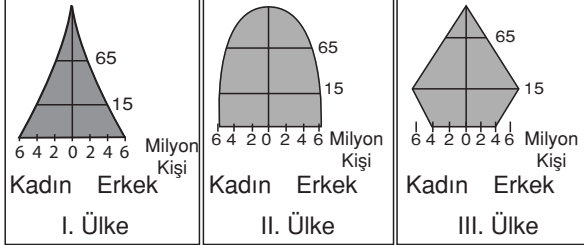
- A) Sanayileşmeyi B) Nüfus artış hızını
 C) Eğitim düzeyini D) Şehirleşmeyi
 E) Tarımsal verimliliği

11) Bazı gelişmiş ülkelerin, yabancı işçi almalarının nedenleri arasında,

- I. Nüfus yoğunluklarının fazla olması
 II. Nüfus artış hızının düşük olması
 III. İklimin insan yaşamına elverişli olması
 IV. Mevcut işgücünün yetersiz olması
gibi özelliklerinden hangileri sayılamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
 D) II ve III E) III ve IV

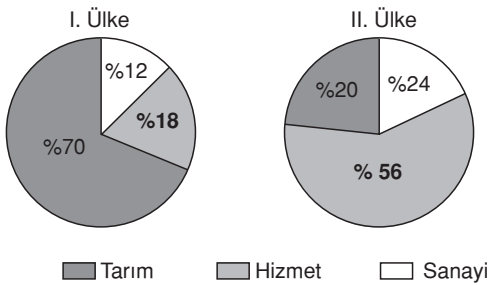
- 1) Aşağıda, üç ayrı ülkede nüfusun yaş gruplarına göre dağılımlarını gösteren yaş pramitleri gösterilmiştir.

Grafiklerdeki bilgiler dikkate alındığında, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Ortalama ömrün en kısa olduğu ülke I. ülkedir.
 B) Yaşam kalitesi en yüksek olan ülke II. ülkedir.
 C) III. ülkede nüfus artış hızı son yıllarda azalmaktadır.
 D) II. ülkede çocuk nüfus oranı son yıllarda artmıştır.
 E) III. ülkede nüfusun yaş ortalaması II. ülkeden düşüktür.

- 2) Aşağıdaki grafiklerde iki ülkede çalışan nüfusun iş kollarına dağılımı gösterilmiştir.

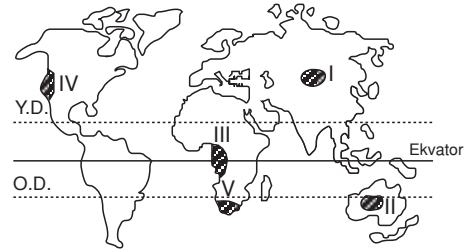
Yalnızca grafiklerdeki bilgilerden yararlanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) I. ülkede ortalama yaşam süresi, II. ülkeden kısadır.
 B) I. ülkede kişi başına düşen ulusal gelir II. ülkeden azdır.
 C) I. ülkede toplam nüfus, II. ülkeden fazladır.
 D) I. ülkede hammadde gereksinimi, II. ülkeden azdır.
 E) I. ülkede çalışanların yaş ortalaması düşük, II. ülkede daha yüksektir.

- 3) Aşağıdakilerden hangisi gelişmiş ülkelerin ortak özelliğidir?

- A) Genç nüfus oranının fazla olması
 B) Milli gelirin yıldan yıla büyük dalgalanmalar göstermesi
 C) Hammadde dışsatımının fazla olması
 D) Enerji üretiminin tüketimi karşılamaması
 E) Tarım dışı sektörlerin gelişmiş olması

- 4)

Yukarıdaki Dünya haritasında taralı olarak gösterilen merkezlerin hangi ikisinde yağışın düzensiz ve yetersiz olması nedeniyle nüfus yoğunluğu azdır?

- A) I ve II
 B) I ve IV
 C) II ve IV
 D) III ve IV
 E) III ve V

- 5) Dışsatımı genel olarak tarım ürünleri ve madensel hammaddelerden, dışalım ise daha çok sanayi ürünlerinden oluşan bir ülke için aşağıdaki yargılardan hangisi kesin değildir?

- A) Nüfus yoğunluğu dünya ortalamasının üstündedir.
 B) Ortalama insan ömrü kısadır.
 C) Çalışan nüfus içinde, nitelikli işçi payı azdır.
 D) Dış ticaret açığı vardır.
 E) Yaşam düzeyi düşüktür.

- 6) Aşağıdaki akarsulardan hangisinin havzasındaki nüfus yoğunluğu diğerlerine oranla daha azdır?

- A) Nil
 B) Fırat
 C) İndus
 D) Amazon
 E) Tuna

7) Aşağıdakilerden hangisi nüfus artış hızı az olan ülkelerin özelliklerinden biri değildir?

- A) Çalışan nüfusun yaş ortalamasının yüksek olması
- B) Ortalama yaşam süresinin uzun olması
- C) Okur-yazar oranının yüksek olması
- D) Sanayi ürünleri üretiminin fazla olması
- E) Genç nüfus oranının fazla olması

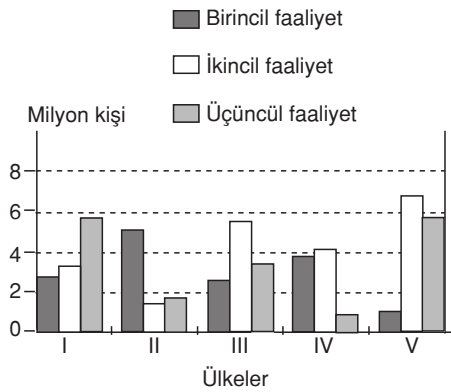
8) Aşağıdaki tabloda bir ülkenin 1960 - 2014 yılları arasındaki bazı nüfus özellikleri verilmiştir.

Yıllar	Yaş Grupları			Yıllık Ortalama Artış	Toplam Nüfus (Milyon)
	0-14 (milyon)	15-64 (milyon)	65+		
1960	28,4	61,5	5,3	1,1	94
1990	25,9	82,3	12,4	0,61	120,7
2014	18,0	23,5	23,5	0,04	127,2

Tablodaki verilere göre, ülke ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğru değildir?

- A) Nüfus artış hızı azalmaktadır.
- B) Yaşlı nüfus artmaktadır.
- C) Genç nüfus azalmaktadır.
- D) Toplam nüfus artmaktadır.
- E) Nüfusun ikiye katlanma süresi kısalmaktadır.

9. Aşağıdaki grafikte, beş ülkede çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına dağılımı verilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre hangi ülkenin gelişmişlik düzeyi en fazladır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10) Kerpiç evlere aşağıda verilen ülkelerin hangisinde rastlanmaz?

- A) Japonya
- B) Mısır
- C) Türkiye
- D) İran
- E) Suriye

11) Bir ülkede nüfusun bölgelere dağılımında yerçekilleri ve iklimin etkileri fazla ise bu ülkenin özellikleriyle ilgili;

- I. Nüfus artış hızı fazladır.
- II. Tarımda modern yöntemler uygulanır.
- III. Ekonomisi sanayiye dayalıdır.
- IV. Gelişmemiş bir ülkedir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) III ve IV

12) Aşağıdaki ülkelerin hangisinde nüfus dağılışı doğal koşullara daha çok bağlıdır?

- A) İngiltere
- B) Fransa
- C) İran
- D) Almanya
- E) Japonya

13) Nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu kıta aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Antartika
- B) Avrupa
- C) Afrika
- D) Güney Amerika
- E) Avustralya

14) Nil Nehri'nin çöl iklimi bölgesinde kalan kısımlarında nüfus yoğunluğunun fazla olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akarsu rejimi
- B) Toprak tipi
- C) Tarım koşulları
- D) Yüzey şekilleri
- E) Akarsu uzunluğu

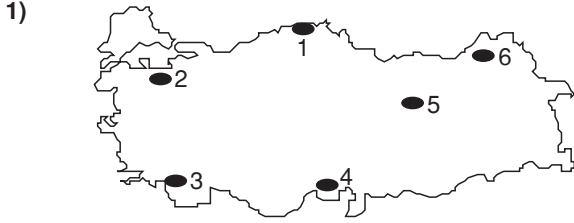
15) Aşağıdakilerden hangisi bir ülkenin gelişmişliğini belirlemede ölçüt olarak kullanılmaz?

- A) Kişi başına düşen milli gelir
- B) Tüketilen enerji miktarı
- C) Ülkenin nüfus miktarı
- D) Nüfusun çalıştığı iş kollarına göre dağılışı
- E) Ortalama yaşam süresi

16) Aşağıdaki bölgelerden hangisi dünyanın tenha yerlerinden biri değildir?

- A) Büyük Sahra Çölü
- B) Güneydoğu Asya
- C) Antarktika Kıtası
- D) Amazon ormanları
- E) Himalaya Dağları

ETKİNLİK – 1

Yukarıdaki haritada numaralanmış alanların seyrek veya sık nüfuslu olduğunu aşağıya yazınız.

1.	4.
2.	5.
3.	6.

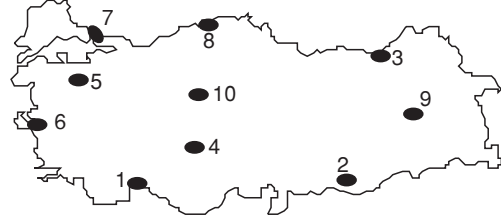
ETKİNLİK – 2

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanın yanına “D” yanlış olanın yanına “Y” yazınız.

- 1) Türkiye nüfusu hızlı bir şekilde artmaktadır
- 2) Türkiye’de nüfus artış hızı 1940 - 1945 yılları arasında azalmıştır.
- 3) Nüfusun en fazla olduğu yerler Akdeniz kıyılarıdır.
- 4) Türkiye’de kentli nüfus oranı giderek artmaktadır.
- 5) Türkiye’de kentlerde erkek nüfus kadın nüfusundan fazladır.
- 6) 15-65 yaş aralığındaki nüfus, etkin nüfustur.
- 7) Türkiye’de çalışan nüfusun yaş ortalaması düşüktür.
- 8) Deniz turizmine bağlı olarak Akdeniz ve Ege kıyılarında yaz mevsiminde nüfus artar.
- 9) Makineli tarımın gelişmesi köyden kente göçü azaltmıştır.
- 10) Zonfuldak, Batman gibi kentler maden kentlerine örnektir.

ETKİNLİK – 3

Aşağıdaki haritada numaralanmış yöreler göç alır mı, göç verir mi tabloda işaretleyiniz.

Yöreler	Göç Alır.	Göç Verir.
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

ETKİNLİK – 4

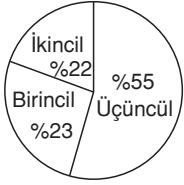
Aşağıdaki boşlukları uygun ifadelerle doldurunuz.

- 1) Türkiye’de, nüfus artış oranı binde civarındadır.
- 2) Türkiye’de, nüfus yoğunluğu en fazla olan il dur.
- 3) Türkiye’de, ortalama yaşam süresi giderek
- 4) Turizm sezonunda yapılan göçler göçler grubundadır.
- 5) Türkiye’de genç nüfus oranı
- 6) 0–15 yaş arası ile 65 yaş üstündeki nüfus nüfusu oluşturur.
- 7) Menteşe yöresi, Ege Bölgesi’nin en nüfuslu yeridir.

1. Günümüzde Türkiye'de yapılan nüfus sayımı yöntemine ne ad verilir, yazınız.

2. Türkiye'de nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı nasıldır açıklayınız.

- 3.

Yan tarafta Türkiye'de etkin nüfusun ekonomik faaliyetlere dağılışı verilmiştir. Bu tabloya dayanarak Türkiye'nin hangi özellikleri belirlenebilir, yazınız.

4. Türkiye'de son yıllarda kentli nüfus oranının hızla artmasının nedenlerini yazınız.

5. Türkiye'de köyden kente göçün nedenlerini yazınız.

6. Türkiye'de köyden kente yoğun göçün kentlerde oluşturduğu sorunları yazınız.

7. Türkiye'de hangi nedenlerle mevsimlik göç yapılır yazınız.

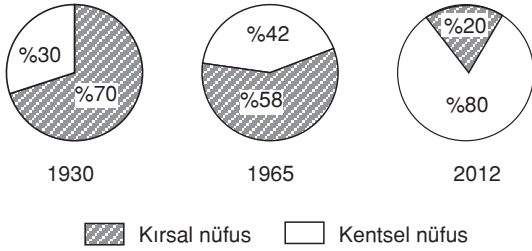
8. Türkiye'de oluşan dış göç türlerini yazınız.

9. Türkiye'de fonksiyonlarına göre şehirlere beş örnek veriniz.

- 1) Kentlerin gelişmesinde farklı faktörlerin etkisi vardır. Buna göre, aşağıdaki eşlemelerden hangisi yanlıştır?

- A) Endüstri - İzmir
B) Tarım - Aydın
C) Madencilik - Soma
D) Ulaşım - Muğla
E) Turizm - Antalya

- 2) Aşağıdaki grafikler, 1930, 1965 ve 2012 yıllarında Türkiye'deki kırsal ve kentsel nüfus oranını göstermektedir.

Buna göre, kır ve kent nüfusundaki değişiklikler göz önüne alındığında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Tarımda çalışanların sanayide çalışanlardan az olduğuna
B) Kırsal kesimlerde tarımda makine kullanıldığına
C) Ülke içi göçlerin yaşandığına
D) Kentlerde altyapı sorunlarının halledildiğine
E) Kırsal kesimde doğum oranının azaldığına
- 3) Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de kent nüfusunun fazla olduğu yerlerin özelliklerinden biridir?
- A) Ulaşım ağının gelişmiş olması
B) Kış sıcaklıklarının düşük olması
C) Arazinin dağlık olması
D) Yaz mevsiminin kısa sürmesi
E) Yağış miktarının fazla olması

- 4)

Yukarıdaki Türkiye haritasında taralı olarak gösterilen yörelerin hangisinde aritmetik nüfus yoğunluğu en azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 5) Türkiye'de özellikle 1950'li yıllardan sonra tarımda makineleşme faaliyetlerinin ortaya çıkmasıyla birlikte tarımda işgücü ihtiyacı azalmış, bunun sonucunda köyden kente doğru hızlı bir göç yaşanmıştır.

Aşağıdaki kentlerden hangisinde köyden kente olan göç bu nedene bağlanamaz?

- A) Rize B) Şanlıurfa C) Konya
D) Bursa E) Adana

- 6) Çatalca Kocaeli Yarımadası'nın, Akdeniz ve Karadeniz kıyılarına göre daha sık nüfuslanmış olmasında, aşağıdakilerden hangisi önemli bir etken değildir?

- A) Ulaşım kolaylığı
B) İş olanaklarının fazlalığı
C) Yağış fazlalığı
D) Gelir kaynaklarının fazlalığı
E) Geçim kaynaklarının çeşitliliği

- 7) Aşağıdakilerden hangisi hızlı nüfus artışının neden olduğu olumsuz sonuçlar arasında yer almaz?

- A) İşsizliğin artması
B) Doğal kaynakların tüketilmesi
C) Kalkınma hızının yavaşlaması
D) Mal ve hizmetlere talebin artması
E) Konut sıkıntısı çekilmesi